

vergadering **C175**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 17 februari 2022

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Filip Brusselmans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de intentie om de Vlaamse cultuur te promoten tijdens het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie – 1633 (2021-2022)	5
VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de resultaten van de studie naar samenwerkingsopportuniteiten tussen de erfgoedinstellingen – 1722 (2021-2022)	7
VRAAG OM UITLEG van Manuela Van Werde aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over subsidies uit het Fonds Culturele Infrastructuur voor Music Hall – 1738 (2021-2022)	10
VRAAG OM UITLEG van Stephanie D'Hose aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de bijsturing van het subsidiereglement voor projectondersteuning voor talentontwikkeling in de amateurkunsten en de toekomst van het Amateurkunstendecreet – 1750 (2021-2022)	12
VRAAG OM UITLEG van Filip Brusselmans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de forse injectie voor de Vlaamse kunstcollectie – 1755 (2021-2022)	15
VRAAG OM UITLEG van Marius Meremans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de subsidies voor projecten met bovenlokale uitstraling in het sociaal-cultureel volwassenenwerk – 1759 (2021-2022)	20
VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het belang van VRT-radiozender Klara voor het culturele veld en de democratisering van kunst en cultuur in Vlaanderen – 1800 (2021-2022)	23
VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de auteursrechten bij het uitlenen van e-boeken en e-readers door lokale bibliotheken – 1769 (2021-2022)	28

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het nijpende tekort aan werkkrachten in de cultuursector
– 1748 (2021-2022)

31

VRAAG OM UITLEG van Filip Brusselmans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de intentie om de Vlaamse cultuur te promoten tijdens het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie – 1633 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Dank u, voorzitter, collega's en minister-president, eerst en vooral om de vraag van vorige week naar vandaag te verschuiven. Ik had me verontschuldigd wegens ziekte, maar er moet iets fout zijn gelopen. Bedankt voor het begrip, zoals ik ook begrip kan opbrengen voor de vertraging van de minister-president. Ik heb gehoord dat u een afspraak had met de president van Botswana. Dat lijkt me bijzonder boeiend. We kunnen veel van dat land leren, alleen al omdat Botswana zes plaatsen hoger staat op de Democracy Index dan België. Het is toch veelzeggend over waar we in dit land mee bezig zijn. Maar goed, dit terzijde. Dat is voor een andere commissie overigens, en voor een andere gelegenheid.

Ik ga over naar de vragen, want we hebben weinig tijd, hoor ik.

Minister-president, in uw beleidsnota Cultuur 2019-2024 formuleerde u de doelstelling om de Vlaamse cultuur meer zichtbaarheid te geven tijdens het Belgische voorzitterschap van de Raad van Europa in het voorjaar van het ongetwijfeld spannende jaar 2024. Dat is een nobele doelstelling en inderdaad een unieke opportuniteit om Vlaanderen internationaal sterker te profileren én, niet te vergeten, te promoten. Intussen zijn we al halfweg deze regeerperiode en nadert 2024 met rasse schreden. Het lijkt mij dus hoog tijd om een en ander voor te bereiden en in goede banen te leiden. Daarom had ik graag van u een stand van zaken gekregen met betrekking tot uw intenties ter zake.

Welke voorbereidingen werden er op Vlaams niveau concreet al getroffen? Is er al een werkgroep samengesteld? Wie maakt daar deel van uit? Wat is de taakomschrijving van deze werkgroep?

Waar aan denkt u concreet als het gaat over het 'meer zichtbaar maken van de Vlaamse cultuur'?

Wanneer beginnen de gesprekken rond het EU-werkplan voor Cultuur? Welk traject gaat dit doorlopen? Wie is hierbij betrokken? Wanneer mogen we hiervan resultaten verwachten?

Tot slot kan ik mij inbeelden dat ook de andere gemeenschappen en gewesten deze kans zullen aangrijpen om hun cultuur en culturele aanbod in het zonnetje te zetten. Hebt u daarover contact opgenomen met uw evenknieën bij de andere gemeenschappen of is hier al overleg over geweest?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijn excuses dat ik wat laattijdig ben ingelogd, maar ik had inderdaad een afspraak met de president van Botswana, die zelf een kwartier te laat was. Daarom moet ik een kwartiertje op de commissie inlopen. Mijn excuses daarvoor.

Ik ga, mijnheer Brusselmans, uw eerste twee vragen samennemen. Wat cultuur betreft, zijn we verschillende inhoudelijke denksporen aan het verkennen. Zoals

reeds eerder aangegeven, kijken we naar de kruispunten waar de Europese en de Vlaamse agenda elkaar raken, en waar het voorzitterschap vooruitgang kan opleveren.

Op ambtelijk niveau worden momenteel onder de coördinatie van het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken de eerste voorbereidingen getroffen om, in nauwe samenwerking met de verschillende beleidsdomeinen, de Vlaamse invulling van het EU-voorzitterschap voor te bereiden en vorm te geven. De verschillende administraties werken aan een projectplan en het is de bedoeling om dit voor het zomerreces vervolgens ook met de regering te bespreken.

Momenteel lopen tussen de deelstaten ook de gesprekken over de zogenaamde toerbeurtregeling die bepaalt wie welke raadsformaties voor zijn of haar rekening neemt tijdens het voorzitterschap. De gesprekken verlopen constructief, en ik hoop dat we daar tegen het einde van deze maand mee kunnen landen. Dan weten we wie voorzitter is van welk deelaspect. Dat zal ons vervolgens toelaten om voor de raden die onder Vlaams voorzitterschap staan de voorbereidingen te intensifiëren.

Het zal u niet verwonderen dat ik graag het voorzitterschap Cultuur op mij zal nemen. Dat ziet er goed uit, maar 'het vel van de beer' enzovoort. Normaal gezien zal dit voor het einde van de maand afgeklopt zijn.

We denken, als het gaat over het meer zichtbaar maken van de Vlaamse cultuur, aan het volgende.

Met het EU-voorzitterschap zal de Vlaamse Regering haar internationale reputatie en haar imago kunnen versterken. Dat zal ook het geval zijn voor kunst en cultuur. Hierbij zal Vlaanderen zich profileren als een state-of-the-art regio waarbij het rijke historische verleden van Vlaanderen in de verf zal worden gezet. Die Vlaamse invulling zal ruim geïnterpreteerd worden, met inbegrip van de historische, culturele, erfgoed- en sportieve tradities die Vlaanderen rijk is. We zullen onderzoeken voor welke aspecten Vlaamse partners ingeschakeld kunnen worden. Ik denk hierbij onder andere aan festivals, kunst- en cultuurhuizen.

U vroeg ook wanneer de gesprekken rond het EU-werkplan voor Cultuur beginnen. Een ontwerpvoorstel van het nieuwe werkplan Cultuur post 2022 zal worden besproken tijdens het opkomende Tsjechische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie in de tweede helft van dit jaar, met het oog op de goedkeuring op de Europese ministerraad voor Cultuur van eind 2022. Onder het huidige Franse voorzitterschap – dat is de eerste jaarhelft van dit jaar – valt de evaluatie van het vorige EU-werkplan voor Cultuur. Hieruit zullen de voorbereidingen starten voor het nieuwe werkplan.

Het Departement Cultuur, Jeugd en Media is reeds gestart met de voorbereidingen voor deze onderhandelingen. Ook intra-Belgisch en met de triopartners Spanje en Hongarije, die respectievelijk voor en na België het voorzitterschap zullen opnemen, is afstemming voorzien.

Wat de andere gemeenschappen betreft, kan ik het volgende zeggen. De culturele omkadering van het EU-voorzitterschap zal in samenwerking met de andere gemeenschappen gebeuren. De voorbereidingen hiervoor zijn opgestart, maar de concrete invulling van de culturele omkadering van het voorzitterschap dient in een volgend stadium verder vormgegeven te worden. Dat zal natuurlijk de taak zijn van diegene die het voorzitterschap krijgt. Zoals ik net zei, valt die beslissing voor het einde van deze maand.

Voorzitter, ik rij zo dadelijk de parking binnen en dan zou ik me naar mijn bureau willen begeven om daar de commissie verder te zetten. We kunnen de replieken ondertussen al wel doen.

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Bedankt, minister-president, voor uw uitgebreide antwoord. Ik ben blij om te horen dat – inderdaad, 'het vel en de beer', maar toch – u er positief tegenaan kijkt wat betreft het binnenhalen van het deel-aspect Cultuur. Maar goed, als we nog tot het einde van de maand moeten wachten: 'so be it'. Ik denk dat we intussen dan niet veel meer kunnen zeggen. Het enige wat ik me nog afvraag is of – maar u zult waarschijnlijk zeggen dat dat afhangt van de beslissing eind deze maand – er al budgetten zijn voorzien, bijvoorbeeld waarmee een bepaalde werkgroep dan aan de slag zou gaan.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Minister-president, ik had gelezen in een schriftelijke vraag van onze collega Stephanie D'Hose dat er momenteel vanuit het departement ook een onderzoek is besteld om het voorzitterschap van België van de Raad van de Europese Unie voor te bereiden, wat Cultuur betreft. Maar in uw antwoord hoorde ik niet wie die onderzoeksopdracht heeft aangenomen en welk budget daarvoor is voorzien. Zou u dat nog kunnen toelichten?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Wat de vraag van de heer Brusselmans betreft, is er inderdaad een globaal budget voorzien in de begroting voor het voorzitterschap als dusdanig. Dat is nog niet opgedeeld omdat we op het moment dat we dat in het budget moesten inschrijven nog niet wisten voor welke voorzitterschappen Vlaanderen verantwoordelijk zou zijn en waar we gewoon een niet-voorzitterschapsrol hebben. Zodra daar duidelijkheid over is, zullen die budgetten toegewezen worden. Maar in ieder geval, een globaal budget voor het EU-voorzitterschap is voorzien.

Mijnheer Van de Wauwer, op uw vraag heb ik hier niet het exacte antwoord. We zullen dat mee laten opnemen in het verslag, als u mij dat toestaat. (N.v.d.r.: Het kabinet van minister-president Jambon heeft ons na afloop van de vergadering het volgende gemeld: "De onderzoeksopdracht moet nog gelanceerd worden. Er kan dus nog geen info meegegeven worden over uitvoerders en budget.")

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de resultaten van de studie naar samenwerkingsopportuniteiten tussen de erfgoedinstellingen – 1722 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): In uw strategische visienota haalde u de musea aan die de Vlaamse overheid zelf beheert en de nauwe band die er daardoor is: Mu.ZEE, het Kasteel van Gaasbeek, het Roger Raveel Museum, het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen (KMSKA) en het Museum van Hedendaagse Kunst Antwerpen (M HKA). In uw nota staat verder: "Bovendien zijn het KMSKA en het M HKA omwille van hun internationale reikwijdte en hun schaalgrootte aangeduid als cultureelerfgoedinstelling. Om hun werking verder te verrijken en te verdiepen, is er nood aan specifieke ondersteuning en permanente afstemming. Daarom houd ik de huidige ondersteuningsmethodiek tegen het licht."

In antwoord op mijn schriftelijke vraag gesteld over de consultancyopdrachten in het beleidsveld Cultuur, vraag nr. 43 van het zittingsjaar 2020-2021, hebt u geantwoord dat IDEA Consult een onderzoek uitvoert naar samenwerkingsopportunities tussen de erfgoedinstellingen waarvan de Vlaamse overheid de voogdijoverheid is, met als doel het identificeren van mogelijke vormen van samenwerkingen, optimalisaties, efficiëntiewinsten en kwaliteitsverbeteringen die kunnen worden gerealiseerd.

Tijdens de bespreking van het nieuwe Cultureelerfgoeddecreet informeerde ik naar de stand van zaken en de concrete bevindingen en aanbevelingen van dit onderzoek. U gaf toen mee dat het onderzoek eind januari 2022 zou worden afgesloten. De suggesties uit de studie zouden vervolgens worden besproken met de voorzitters van de raden van bestuur en de directeurs van de verschillende instellingen. Eind januari is ondertussen gepasseerd. Ik heb indertijd gezegd dat ik erop zou terugkomen en ik houd die belofte graag. Ik ben benieuwd naar de resultaten van het onderzoek en de lopende gesprekken met de instellingen, vandaar dus een aantal vragen.

Wat zijn de belangrijkste bevindingen in de studie van IDEA Consult over de samenwerkingsopportunities tussen de erfgoedinstellingen waarvan de Vlaamse overheid de voogdijoverheid is?

Kunt u ook meer toelichting geven bij de beleidsaanbevelingen die IDEA Consult heeft aangebracht?

Werden deze resultaten en aanbevelingen reeds besproken met de directies en voorzitters van de betrokken instellingen? Zo ja, wat zijn de conclusies van deze gesprekken?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Van de Wauwer, in het voorjaar 2021 kreeg IDEA Consult de opdracht om de samenwerkingsopportunities tussen de eigen instellingen, met name het KMSMA, het M HKA en Mu.ZEE, nauwer te onderzoeken om de werking van deze musea structureel te verbeteren en efficiënter te maken. Het doel van dit onderzoek was het identificeren van mogelijke optimalisaties, efficiëntiewinsten en kwaliteitsverbeteringen die kunnen worden gerealiseerd door een gezamenlijke aanpak.

In samenwerking met het departement en de betrokken instellingen werd eerst een situatieanalyse gemaakt, waarbij een inventaris werd opgesteld van de organisatiestructuur van de instellingen en voor alle afdelingen en museale functies geïnventariseerd werd waar samenwerking opportunities brengt. Er werd ook gekeken naar internationale voorbeelden van hoe musea zich organiseren: in een netwerk, in een groep, ondersteund door een 'shared services center', individueel en ga zo maar door. Op basis van deze analyse maakte IDEA Consult een compact rapport op met mogelijke scenario's van nieuwe organisatiestructuren, waarbij de drie instellingen in mindere of meerdere mate structureel samenwerken.

Ik wil benadrukken dat het hier niet gaat om een besparingsoefening. Het doel is uitdrukkelijk om budgettaire ruimte te creëren die geïnvesteerd kan worden in de artistieke werking van de musea. Als wij de ambitie willen aanhouden om onze musea naar de Europese subtop te tillen, dan is samenwerking noodzakelijk. Indien dat niet lukt, dan zullen er andere keuzes gemaakt moeten worden.

Ik kom tot uw tweede vraag, over de beleidsaanbevelingen. Ik zie het als een grote ambitie om met het KMSKA, het M HKA en Mu.ZEE een internationaal toonaangevend wetenschappelijk beleid te realiseren dat de collecties van de musea ten volle laat inzetten op wetenschappelijk, maatschappelijk en internationaal niveau. Als

cultureelerfgoedinstellingen dienen de instellingen op een internationaal niveau te excelleren en een voorbeeldwerking te hebben voor de sector. Het onderzoek wijst uit dat er voor de drie instellingen wel degelijk samenwerkingsopportunities zijn en dat verschillende samenwerkingsscenario's kunnen bijdragen tot het waarmaken van deze internationale ambitie.

Als onze musea de Europese subtop ambiëren, dan moeten ze op veel verschillende vlakken een hoog kwaliteitsniveau behalen: op het vlak van collectie, tentoonstellingen, management, bedrijfsvoering, deontologie, publieksbereik en ga zo maar door. De vraag is wat mij betreft hoe je dat het beste kunt bereiken.

Momenteel lopen de gesprekken. De voorzitters hebben we ondertussen gesproken. De komende weken vinden de gesprekken met de directies plaats. Ik wil hier evenwel geen voorbarige uitspraken doen, gezien het vertrouwelijke karakter van de gesprekken en om geen onnodige onzekerheid te creëren. Bovendien doen we op basis van die gesprekken ook bijkomende becijferingen. Gezien de voorbarigheid en voorwaardelijkheid ga ik daar momenteel geen concluderende uitspraken over doen. Ik herhaal wel mijn intentie om in een latere fase de resultaten van het onderzoek in dit huis te laten toelichten.

Wat uw laatste vraag betreft: zoals ik al meegaf, heb ik de drie voorzitters van de raden van bestuur al gezien en zijn de gesprekken volop lopende. Maar voor conclusies is het nog te vroeg vandaag.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Dank u wel, minister, voor uw antwoorden. Ik snap dat het misschien nog te vroeg is om al conclusies mee te geven van de gesprekken die hebben plaatsgevonden met de verschillende instellingen, maar als ik het goed begrepen heb, is de studie zelf wel al afgerond. Ik vroeg mij af of we die dan al konden krijgen. Dat u nu nog geen conclusies kunt meegeven, daar heb ik alle begrip voor.

U zegt dat de belangrijkste vraag voor u is welk van de geschetste scenario's die samenwerking en versterking van de instellingen kan garanderen. Kunt u al wat meer toelichting geven, in afwachting van de studie, die mijn collega's en ikzelf graag zouden krijgen, bij de scenario's die momenteel al naar voren worden geschoven en waar er gesprekken over lopen? Dan krijgen we er toch al zicht op tussen welke scenario's er gekozen kan worden, want daar hebben we momenteel totaal geen zicht op. Misschien kunt u dat dus al toelichten op basis van de studie, zonder een voorafname te maken over uw voorkeur of die van de instellingen.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Dank u wel, mijnheer Van de Wauwer, voor de interessante vraag.

Ik ben altijd een heel grote voorstander geweest van samenwerking en synergieën. Herinner u, collega's, de samenwerking vorige legislatuur tussen het Vlaams Instituut voor Archivering (VIAA), het Expertisecentrum Digitaal Erfgoed (PACKED) en Lucas. Dat is uitgemond in Meemoo, en naar wat ik daarvan hoor, is dat wel een succesverhaal, en ik denk dat jullie ook die signalen krijgen. Op zich zijn samenwerking en synergieën dus wel goed, al moet dat wel van onderuit groeien, vanuit de verschillende organisaties. Daarom is het heel belangrijk om dat zoveel mogelijk in samenspraak en overleg te doen.

Ik heb nog een vraagje. Het Roger Raveel Museum staat nu een beetje als een monografisch museum in Zulte. Wordt het verhaal van Raveel ook meegenomen in dit verhaal van de drie musea?

En hoever staan we met de uitvoeringsbesluiten rond het Cultureelerfgoeddecreet? Ik dacht dat het de bedoeling was om die zo snel mogelijk af te krijgen, tegen deze zomer. Ik vroeg mij af of die timing standhoudt.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Van de Wauwer, welke scenario's liggen er op tafel? Dat gaat van een heel intense samenwerking tot een heel losse samenwerking. Het gaat dus aan de ene kant over een fusie op het vlak van de ondersteunende diensten, met een aparte artistieke invulling van de musea. De musea zouden dan onder eenzelfde raad van bestuur vallen, maar met voor ieder museum een aparte artistieke invulling. Dat is het meest verregaande scenario. Het tussenliggende scenario is dat van een soort 'shared services center', een organisatie die voor die musea de boekhouding, ICT, het personeelsbeleid, de beveiliging en zo verder beheert. Een derde scenario is dat van een losse samenwerking.

Na de eerste ronde gesprekken met de drie voorzitters hebben we nog bijkomende studievragen geformuleerd, voornamelijk rond begroeiing. Ik zou de studie eigenlijk pas willen overmaken nadat die begroeiing gebeurd is. Het is ook niet echt een lijvig rapport, eerder een presentatie van alle mogelijkheden. Maar als u het me toestaat om eerst nog de cijfermatige onderbouw te laten uitvoeren, dan kan alles samen wel eens toegelicht worden hier in de commissie.

Mevrouw D'Hose, wat het Roger Raveel Museum betreft: dat is natuurlijk een one-itemmuseum. Als we een scenario hebben uitgetekend voor die drie musea, dan moeten we kijken hoe we het Roger Raveel Museum daarin inpassen. Maar het is wel de bedoeling om het Roger Raveel Museum het aanbod te doen, in voorkomend geval, om de ondersteunende diensten eventueel te laten verzorgen vanuit het geheel. Dat is in elk geval de bedoeling.

De uitvoerende besluiten worden in nauw overleg met de sector opgesteld, zoals we ook hadden gezegd. Dat loopt volop en de timing is nog altijd: voor de zomer.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Dank u wel, minister, voor uw bijkomende antwoord. Dank u wel ook om de voorliggende scenario's al heel kort te schetsen. Ik kijk uit naar het onderzoek. Het was interessant geweest om wat nu al voorligt, ter beschikking te krijgen, maar we zullen dan wachten, vermoed ik, op de begroeiing.

Wat de verschillende scenario's betreft: ik denk dat samenwerking en synergieën zoeken altijd interessant is. Het is een interessant onderzoek op zich, zeker als het de instellingen ook meer budgettaire ruimte kan geven, zonder een besparing met zich mee te brengen. Als ik een voorkeur mag uitspreken, op basis van wat ik hier nu hoor: ik sta toch wat terughoudend ten opzichte van een echte fusie tussen de drie instellingen, zelfs als het enkel maar om een bestuurlijke fusie gaat. Ik denk dat het toch ook heel belangrijk is dat elk van die drie een aantal eigen accenten kan leggen, een eigen beleid kan voeren en een eigen publiekswerking kan voorzien. Synergieën zoeken, ja, maar een fusie, daar ben ik toch wat terughoudend in. Dat geef ik graag mee.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Manuela Van Werde aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over subsidies uit het Fonds Culturele Infrastructuur voor Music Hall – 1738 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Music Hall, een musicalproducent en exploitant van verschillende theaterzalen, moest begin januari zijn nieuwe zaal in Antwerpen, Studio Zuid, sluiten. Reden daarvoor waren tegenvallende resultaten door de coronacrisis. Het personeel is technisch werkloos of is vertrokken en de geplande producties zijn geannuleerd.

Het eerste weekend van februari kwam Music Hall opnieuw in de pers. De Bijzondere Belastinginspectie (BBI) is midden vorig jaar een onderzoek gestart bij Music Hall naar het gebruik van taxsheltermiddelen. De FOD Financiën heeft op basis van dit onderzoek in december 2021 beslist om de geldschietters van Music Hall Productions geen belastingvoordeel toe te kennen. De fiscus oordeelt dat Music Hall het geld uit de taxshelter niet correct heeft gebruikt. Geert Allaert van Music Hall verzet zich tegen die beslissing.

Na dat weekend lazen we dat niet enkel de fiscus, maar ook het Departement Cultuur, Jeugd en Media (CJM) een onderzoek is gestart naar Music Hall. Het departement doet onderzoek naar het gebruik van subsidies uit het Fonds Culturele Infrastructuur (FoCI), daterende van 2008. Bij verbouwingen aan de Gentse zaal Capitole zou Music Hall zowel bij de Vlaamse als bij de provinciale overheid subsidies hebben aangevraagd voor dezelfde werken. Music Hall ontkent dit trouwens niet, en spreekt over een menselijke fout. Ook wordt onderzocht of de ingediende facturen correct zijn. De essentie is dat er twee keer belastinggeld werd geïnd voor dezelfde werken. Het betreft hier geld dat natuurlijk ook naar een andere organisatie had kunnen vloeien.

Bij de twee onderzoeken zijn verschillende overheden betrokken en gaat het twee keer over al dan niet bewust verkeerd gebruik van subsidies en belastinggeld. Het is voor iedereen belangrijk dat er snel duidelijkheid komt in dit dossier. Met betrekking tot de infrastructuursubsidies heb ik voor u de volgende vragen.

Hoeveel subsidies kreeg Music Hall in totaal voor de restauratiewerken aan het Capitole uit het FoCI? Wordt er onderzoek gedaan naar het volledige bedrag of slechts een gedeelte ervan? Wat is de timing van het onderzoek?

Wat zal er worden ondernomen om zulke situaties in de toekomst te vermijden en sneller vast te stellen?

Wanneer en hoe zijn deze feiten aan het licht gekomen? Zult u actie ondernemen om de onterecht toegekende middelen te laten terugvloeien naar het FoCI, dat inmiddels is ingekanteld in het Departement CJM?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw Van Werde, hoeveel subsidies kreeg Music Hall en wat is de timing van het onderzoek? Voor alle duidelijkheid, Music Hall is geen begunstigde van investeringssubsidies bij het departement. Momenteel lopen er bij het departement twee dossiers toegekend voor bouwwerken aan het Capitole in Gent. De dossiers hebben twee verschillende begunstigden. Het ministerieel besluit (MB) van 8 december 2008 betreft een investeringssubsidie van 1,5 miljoen euro aan de stad Gent, geormerkt voor renovatie van het Capitole Gent. En dan zijn er de jaarlijks overgedragen provinciale subsidies van 210.000 euro aan Capitole nv voor de bouwwerken aan haar gebouwen aan het Graaf van Vlaanderen. Dat is voor de periode 2018-2022. Voor de periode 2014-2016 werd reeds een jaarlijkse subsidie van 210.000 euro toegekend en uitbetaald door de provincie Oost-Vlaanderen aan Capitole nv voor bouwwerken aan het Capitole. In totaal is dat dus 630.000 euro.

In het kader van de investeringssubsidie toegekend bij het MB van 8 december 2008 werden door de stad Gent facturen en bijhorende vorderingsstaten over theatertechnieken ingediend bij het Team Gesubsidieerde Infrastructuur, dat op dat

moment belast was met de opvolging van de investeringssubsidies van het voormalige FoCI. Op basis van deze facturen betaalde het voormalige FoCI 1.091.738,01 euro uit aan investeringssubsidies aan de stad Gent voor het Capitole.

In zowel het subsidiedossier van de provincie aan Capitole nv van 2014-2016 als het dossier van het FoCI aan de stad Gent voor het Capitole trof het departement dezelfde facturen rond theatertechnieken aan ter staving van de respectievelijke subsidies.

Wat zal er worden ondernomen om zulke situaties in de toekomst te vermijden en sneller vast te stellen? U weet dat de minister van Financiën een subsidieregister aan het uitbouwen is. Dankzij dat register zal er op termijn meer informatie beschikbaar zijn over de subsidiestromen vanuit de Vlaamse overheid aan de verschillende subsidieontvangers. Dat generieke instrument moet dubbele subsidiëring kunnen tegen gaan.

Wanneer en hoe zijn deze feiten aan het licht gekomen? Zullen de middelen terugvloeien? In navolging van een vraag in het kader van openbaarheid van bestuur ging het departement na op basis van welke documenten in het verleden de uitbetalingen van de investeringssubsidies voor het Capitole gebeurden. Bij dit nazicht kwam het departement tot de vaststelling dat in de respectievelijke dossiers van de stad Gent aan Capitole en de provinciale subsidie dezelfde facturen rond theatertechnieken werden ingediend ter staving van de verschillende investeringssubsidies. Het departement is inmiddels overgegaan tot terugvordering van het niet door facturen gestaafde bedrag van 576.575 euro aan Capitole nv.

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Minister, uw antwoord is heel duidelijk, en ik kan er alleen maar tevreden mee zijn. Middelen, of ze nu voor Cultuur of een ander domein zijn, moeten correct aangewend worden. Een menselijke fout kan natuurlijk, maar dan moet die ook rechtgezet worden. Twee keer langs de kassa passeren voor dezelfde werken, dat kan natuurlijk niet.

Nu, het is goed dat er werk gemaakt wordt van het in kaart brengen van de subsidiestromen. Dat zal ten eerste dit soort zaken voorkomen, maar het zal de aanvragers in de toekomst ook duidelijk maken dat ze correct moeten zijn. Het is nu afwachten wat de uitkomst zal zijn in dit dossier.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stephanie D'Hose aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de bijsturing van het subsidiereglement voor projectondersteuning voor talentontwikkeling in de amateurkunsten en de toekomst van het Amateurkunstendecreet – 1750 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Minister-president, dit is een opvolgingsvraag over de nieuwe subsidielijns voor talentontwikkeling in de amateurkunstensector. Ik vroeg u al eens schriftelijk hoeveel aanvragen er waren ingediend. Dat was op zich een succes: 179 aanvragen werden ingediend in die nieuwe lijn. 147 aanvragen waren ontvankelijk en 87 aanvragen kregen een subsidie voor een totaalbedrag van 440.179 euro.

Inmiddels zou een evaluatie van deze eerste ronde gebeurd zijn. Daaruit bleek dat enkele wijzigingen aan het reglement wenselijk waren. Natuurlijk moeten we dit reglement samen bekijken met het nieuwe Amateurkunstendecreet waaraan u volop bezig bent en waar onze collega Marius Meremans een conceptnota over schreef.

Het volledige budget van 838.000 euro werd niet volledig besteed voor de vorige ronde. Wat is er gebeurd met de overgebleven middelen?

Vorige week werd een bijsturing van het reglement goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Kunt u kort ingaan op de evaluatie daarvan en op de bijstellingen?

Wat is de stand van zaken van de herziening van het Amateurkunstendecreet, en welke plaats zal dit reglement in het toekomstige decreet krijgen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw D'Hose, de onbenutte middelen van 2021 werden gebruikt om een schadevergoeding te betalen in verband met de toekenning van variabele subsidies. Voor de context verwijs ik naar het antwoord op schriftelijke vraag nr. 257 van 20 januari 2011 van de heer Chris Janssens en naar de toelichting van deze dossiers door minister Gatz tijdens de begrotingsaanpassing 2017. Dit jaar wil ik de laatste van deze langlopende geschillen afsluiten. Om die reden kan ik hier momenteel geen verdere details over geven. De gerechtelijke procedure loopt.

Voor het jaar 2022 is 835.000 euro beschikbaar voor de twee projectrondes talentontwikkeling. Ik ga er immers van uit dat het reglement nog heel wat groeipotentieel heeft, zowel op het vlak van het aantal aanvragen als op het vlak van de kwaliteit van de aanvragen.

Wat de evaluatie van de eerste ronde van het reglement betreft, verwijs ik naar mijn antwoord van 13 januari 2022 op de vraag om uitleg 1190 van de heer Meremans. Ik ging toen uitgebreid in op de resultaten van deze evaluatie. Wat de wijzigingen betreft, verwijs ik naar de nota zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering. De belangrijkste inhoudelijke wijzigingen gaan over het organiseren van een bijkomende, jaarlijkse indienronde op 15 april en het verplicht maken van het criterium samenwerking. Door samenwerking verplicht te maken, willen we talentontwikkeling en professionalisering nog meer stimuleren. Het kan daarbij gaan om alle gradaties van samenwerking: van het inschakelen van een coach tot een diepgaande samenwerking met een partnerorganisatie.

Ik ben momenteel in overleg met mijn administratie om de krijtlijnen van het nieuwe Amateurkunstendecreet te bepalen. De bedoeling is om nog voor de zomer mijn plannen een eerste keer voor te stellen aan de Vlaamse Regering. Wat het reglement talentontwikkeling betreft, onderzoeken we de mogelijkheid om dit op termijn te integreren in het nieuwe decreet. Ik zal daarvoor de resultaten van de evaluatie van de volgende projectrondes mee in beschouwing nemen.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Minister-president, dank u wel voor de verduidelijkingen. Ik vind het heel goed dat samenwerking als verplicht criterium werd opgenomen. Nog voor de zomer? Oké! Dit zal snel gaan. Het is logisch dat het reglement wordt geïntegreerd. Dat is mijn persoonlijke mening.

Tot slot nog een kleine oproep. Ik erger mij al jaren aan de term 'Amateurkunsten-decreet'. Ik vind de term 'amateur' zo ... amateur. Met onze creatieve breinen op het departement en diegenen die rondlopen in de sector zouden we in staat moeten

zijn om een nieuwe benaming te vinden. Ik doe hierbij een warme oproep om goede ideeetjes te bezorgen.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Het is belangrijk dat, dankzij de vraag van mevrouw D'Hose, de amateurkunsten opnieuw aandacht krijgen. We hebben op zo'n korte tijd nog nooit zoveel over amateurkunsten gesproken.

Het is inderdaad een foute term. 'Niet-professioneel' is ook geen goede term. Misschien moeten we die vraag eens voorleggen aan de amateurkunstenaars zelf.

Ik kijk ook uit naar het nieuwe decreet. Ik vind uiteraard de samenwerking een goede zaak. Ik ben ook blij met de tweede ronde. We zullen nu moeten afwachten hoe we dat zullen inplannen binnen het nieuwe decreet. Dat wordt een uitdaging. Dat zal in overleg gebeuren met de organisaties. We moeten de rollen van die beide budgetlijnen goed afbakenen.

Ook de rol ten aanzien van het Bovenlokaal Cultuurdecreet moet in de gaten worden gehouden. Ook daar worden er projecten met andere partners gestimuleerd. We moeten goed opletten dat we niet dubbelop subsidiëren, dat we goed plannen waar het geld terechtkomt. Dat moet duidelijk zijn voor de sector.

U kunt alleszins op onze volledige steun rekenen.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Wij hebben zeker geen problemen met de aanpassingen aan het reglement. Ze werden al toegelicht in de commissie naar aanleiding van een vraag om uitleg. We hebben uit de sector wel bedenkingen ontvangen die aansluiten bij standpunten die onze fractie eerder heeft ingenomen, onder andere bij de afschaffing van de provinciale steun aan amateurkunsten en de evaluatie van het decreet Bovenlokaal Cultuurbeleid.

Ik zal die standpunten hier niet allemaal herhalen. Dat zou ons te ver leiden. Ik ga wel in op de samenwerking die een verplicht element wordt. Dat is oké, maar het moet in onze ogen breed geïnterpreteerd kunnen worden. Ook het inhuren van expertise zou daarbij moeten horen, volgens ons.

Een belangrijke opmerking in dezen is ook in hoeverre het reglement niet een circuit zal creëren naast de talentontwikkelingstrajecten van de amateurkunsten. Verschillende organisaties bieden bijvoorbeeld coaching aan, waarbij ze op hun beurt de coaches in kwestie opleiden en screenen. Er wordt nagedacht over verduurzaming enzovoort. In welke mate worden dat parallelle circuits en wordt de kwaliteit van de coaching en expertise gewaarborgd door dit reglement?

Er zijn nog meer opmerkingen, maar ik neem aan, minister-president, dat u met de sector hierover verder in overleg zult gaan. Wij zijn in elk geval zeer tevreden dat er een tweede indienronde komt in het voorjaar. Dat sluit nauwer aan bij de praktijk. Het zou beter zijn indien de projecten zouden kunnen starten op 1 juni in plaats van op 1 augustus. Dat is ook een van de zaken die naar boven kwamen.

Bij de eerste ronde werd ongeveer de helft van het budget besteed. Wat gebeurt er met de resterende middelen? Die vraag wordt ook gesteld.

Het is te veel om naar aanleiding van deze vraag om uitleg het hele amateurkunstenveld te overlopen. We volgen het in elk geval verder op.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Er werden geen bijkomende vragen gesteld. Dit wordt inderdaad vervolgd. Ik neem de uitdaging aan om een andere term dan 'amateurkunsten' te bedenken. Laat iedereen maar zijn inspiratie de vrije loop laten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Filip Brusselmans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de forse injectie voor de Vlaamse kunstcollectie – 1755 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Minister-president, afgelopen week mochten we vernemen dat Vlaanderen in één klap 281 kunstwerken van 180 beeldende kunstenaars aankoopt. Ze zullen in bewaring worden gegeven bij zes musea voor hedendaagse kunst. De middelen hiervoor zijn voornamelijk afkomstig van het relanceplan Vlaamse Veerkracht.

Op zich is het aanbevelenswaardig dat de Vlaamse overheid jaarlijks investeert in de verdere uitbouw van haar eigen kunstpatrimonium. Op deze manier kunnen bijvoorbeeld jonge creatievelingen die zich nog buiten het geijkte kunstcircuit bevinden ondersteund worden. We zijn dus niet tegen het principe an sich, maar de bedragen waarmee hier gegooid wordt, zijn volgens ons toch van een onaanvaardbare omvang.

Bovendien is bij kunstaankopen door de overheid altijd enige waakzaamheid geboden, want naast jong talent zijn er natuurlijk ook altijd de subsidieslurpers die, bijna traditioneel, wel een graantje weten mee te pikken.

Als we de media mogen geloven, wordt er alvast vanuit de museale sector enthousiast op deze aankopen gereageerd. Fijn zo, het zou me verbazen mocht dat anders zijn. Maar de belastingbetaler – u weet wel: de man of vrouw die die kunst werkelijk zal betalen – lijkt mij minder tevreden. Ook daar zou het tegendeel mij verbaasd hebben.

Ik zit dus met een aantal vragen.

De aankoopprocedure werd naar verluidt in een recordtijd afgewikkeld en er was bovendien sprake van een – ik citeer – "intensief overlegproces". Een van de betrokkenen verklaarde hierover in een zelfverklaarde kwaliteitskrant: "Zoveel inspraak: het was in het verleden wel eens anders toen aankoopcommissies werk voorstelden met weinig verzamelprofiel. We halen nu werk in huis van vijftien kunstenaars waarover we mee konden beslissen. Het is een zelden geziene inhaalbeweging." Dit roept bij mij de vraag op naar de wijze waarop in het verleden over de aankopen werd gecommuniceerd. Hoe gebeurde dit concreet? Mochten de musea bijvoorbeeld wenslijstjes opstellen of werd er op voorhand afgetoetst waarvoor er interesse bestond? Kortom, waar hebt u nu precies het verschil willen maken of gemaakt met een andere manier van werken?

Wie maakt deel uit van de aankoopcommissie? Hoelang duurt hun mandaat? Aan welke expertise dienen ze te voldoen? Welke criteria dienen ze voor ogen te houden bij hun aankopen? Bestaan daar richtlijnen voor?

Een groot deel van deze kunstwerken wordt niet tentoongesteld maar verdwijnt in een depot. Hoe groot is op dit moment het percentage tentoongestelde kunst op het geheel van de Vlaamse kunstcollectie?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Brusselmans, het klopt dat voor deze eenmalige aankoopronde voor een iets andere aanpak werd gekozen dan voor de structurele aankoopprocedure in uitvoering van het Kunstendecreet.

Voor het recurrente aankoopbudget van jaarlijks 250.000 euro binnen het Kunstendecreet selecteert een commissie van drie onafhankelijke curatoren jaarlijks de aankoopvoorstellen. Deze curatoren houden daarbij rekening met het collectiebeleid van de musea, ook al werden de musea zelf in het verleden niet rechtstreeks betrokken bij de selectie. Het is steeds de bedoeling om binnen de Collectie Vlaamse Gemeenschap complementair aan te kopen en dus ook rekening te houden met de eigen collecties van de musea. Daarom gaat de reguliere commissie bij haar voorstellen telkens na of er van de voorgestelde kunstenaar reeds werken in de collectie aanwezig zijn.

De administratie legt het overzicht van aangekochte werken ook steeds voor aan de musea, met de vraag welke werken ze in bewaring willen nemen. De musea bezorgden de voorbije twee jaar aan de administratie een gemeenschappelijk uitgewerkt voorstel van verdeling. Door de werken aan de museumcollecties toe te voegen, kunnen ze opgenomen worden in tentoonstellingen en getoond worden aan het publiek. Ze worden ook digitaal ontsloten op de websites van de musea.

Dat er in het verleden niet rechtstreeks met de musea of hun wenslijstjes werd gewerkt, heeft twee redenen. Ten eerste is het budget niet toereikend om tegemoet te komen aan de wensen van elk van de zes Vlaamse musea met een profiel hedendaagse kunst. Ten tweede, misschien nog belangrijker, zijn er de verschillende doelstellingen van de Collectie Vlaamse Gemeenschap en het museale collectiebeleid. De aankopen voor de Collectie Vlaamse Gemeenschap zijn bedoeld om een samenhangend beeld te geven van de actuele kunstproductie in Vlaanderen doorheen de tijd. We willen werk van jonge kunstenaars aankopen wanneer ze betaalbaar zijn. Het collectiebeleid van een museum daarentegen is gericht op een specifiek verhaal, een thematische of historische afbakening, en is vooral geïnteresseerd in mid-career of gevestigde namen, minder in onbekend jong talent. Het is dus belangrijk dat een onafhankelijke commissie het overzicht behoudt en van daaruit selecteert, met ook aandacht voor jonge kunstenaars.

We waren ons ervan bewust dat de musea vragende partij waren voor meer overleg en inspraak. Daarom hebben we hen volledig bij de relanceaankopen betrokken.

De kaarten lagen ook anders. Het grote budget liet dit keer wel toe om ook kunstwerken van mid-career kunstenaars en meer gevestigde namen te verwerven, de zogenaamde hiaten in de collectie van de Vlaamse Gemeenschap, wat de musea zeker interesseerde.

Daarnaast was er ook meer mankracht nodig. Het extra budget voor de kunstaankopen in 2021 was namelijk expliciet bedoeld als extra ondersteuning tijdens de pandemie voor de sector van de beeldende kunsten. In een beperkt tijdsbestek kon er voor bijna 4 miljoen euro aankoopvoorstellen geselecteerd en gedocumenteerd worden.

De reguliere commissie van drie personen kon deze klus onmogelijk alleen klaren. Daarom hebben we in mei de musea gepolst naar hun interesse. Hun enthousiasme en vervolgens ook hun inzet waren zeer groot. De commissie bestond uiteindelijk uit elf leden: zes collectieverantwoordelijken en vijf onafhankelijke curatoren, namelijk de reguliere commissie van drie curatoren plus twee extra curatoren. Er is dit keer wel met wenslijstjes gewerkt. Er werden meer dan vijfhonderd kunstwerken besproken en er is tegelijk gewaakt over de relevantie voor de Collectie

Vlaamse Gemeenschap en de verhouding tussen jonge, mid-career en oudere kunstenaars. Het was een bijzondere kans om deze werkwijze te hanteren. Met resultaat, zo blijkt ook uit de tevreden reacties vanuit de sector.

Door deze positieve ervaring worden vanaf nu de musea meer betrokken bij de werkwijze van de reguliere commissie. De autonomie en opdracht van de aangestelde commissie van drie curatoren blijft behouden, maar nu zal deze commissie de aankoopvoorstellen, vooraleer ze aan mij te bezorgen, ter toetsing aan de musea voorleggen, zodat hierover een gesprek mogelijk is. De exacte aanpak moet nog verder besproken worden in de commissie. Op die manier willen we zeker de goede samenwerking met de musea continueren en er tegelijk voor zorgen dat elk werk in bewaring genomen wordt.

De huidige commissie bestaat uit Luk Lambrecht, Wim Waelpuut en Louise Osieka. Ze zijn benoemd voor vijf jaar. Hun mandaat loopt van 2019 tot 2023. Ze zijn benoemd vanwege hun expertise, namelijk hun kennis van de hedendaagse beeldende kunsten.

De voorwaarde voor aankoop is dat het kunstwerk gecreëerd moet zijn door een op het ogenblik van het sluiten van de aankoop levende professionele kunstenaar die betrokken is bij het kunstenveld binnen de Vlaamse Gemeenschap. De criteria voor de aankoopvoorstellen zijn bepaald in het nieuwe Kunstendecreet van 23 april 2021, artikel 79.

Ik som de criteria op: de kwaliteit van het kunstwerk; het toonaangevende karakter, het potentiële belang en de uitstraling van het oeuvre van de kunstenaar binnen de landelijke en internationale context van de hedendaagse beeldende kunst; de plaats en het belang van het kunstwerk binnen het oeuvre van de kunstenaar; de vraagprijs van het kunstwerk; en, als dat tenminste van toepassing is, de mate waarin het kunstwerk een lacune invult in de Collectie Vlaamse Gemeenschap of van de musea, die op basis van het Cultureelerfgoeddecreet van 24 februari 2017 ingedeeld zijn bij het landelijke niveau of aangeduid zijn als cultureelerfgoedinstelling.

Als verdere richtlijn is er het visieplan dat de commissie zelf na haar benoeming opstelde en waarbij ze aandachtspunten formuleert voor het toekomstige aankoopbeleid vanuit een analyse van en visie op de Collectie Vlaamse Gemeenschap. Dit visieplan is gepubliceerd op de webstek van het Departement Cultuur, Jeugd en Media, en wel onder: 'Aankoop hedendaagse kunst | Departement Cultuur, Jeugd & Media'.

De Vlaamse Gemeenschap ontsluit haar collectie op verschillende manieren. Er is de fysieke ontsluiting door de kunstwerken tentoon te stellen in erkende musea en op tijdelijke tentoonstellingen, maar ook via bewaargevingen aan openbare besturen. Voor de aankleding van publieke ruimten in mijn kabinet en dat van mijn collega's binnen de Vlaamse Regering werden bijvoorbeeld kunstwerken ter beschikking gesteld. Ook elders verfraaien kunstwerken kantoor- en bezoekersruimten van gemeentehuizen, rechtbanken, onderwijsinstellingen enzovoort.

Daarnaast wordt, naast de fysieke ontsluiting in de musea, een groot deel van de collectie ook digitaal ontsloten op de webstekken van de museale bewaarnemers, waardoor ook werken die zich vandaag in museumdepots bevinden, de weg naar de online bezoeker vinden. Ook het departement werkt momenteel aan een digitale ontsluiting van de werken die zich in het depot bevinden.

De ontsluiting van de Collectie Vlaamse Gemeenschap is een belangrijke taak van de Vlaamse Gemeenschap, maar de opdracht rond het collectiebeleid is nog veel ruimer. De Vlaamse Gemeenschap legt een representatieve kunstcollectie aan die een beeld geeft van de actuele kunstproductie in Vlaanderen. Ze stelt de werken

ter beschikking voor wetenschappelijk en kunsthistorisch onderzoek en ze draagt bij tot de promotie en de uitstraling van het Vlaamse kunstpatrimonium.

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Minister-president, dank u wel voor uw uitgebreide antwoord. Ik zal beginnen met het positieve: ik kan wel smaken wat u zegt over de toekomstige werkwijze. De musea zullen toch iets meer worden betrokken dan in het verleden. De aftoetsing waarover u het hebt, is een positieve zaak.

Maar er zijn natuurlijk in mijn ogen wel andere kanten aan dit verhaal.

Volgens ons moet het de bedoeling zijn dat jonge kunstenaars worden ondersteund met deze vorm van ondersteuning. U zegt nu zelf dat tijdens deze ronde in het kader van de relance werken zijn gekocht van mid-careers, onder meer op basis van wenslijsten van musea. Als ik er al helemaal een karikatuur van zou willen maken, zou ik zeggen dat ze enkel bedoeld zijn om dan later op een kabinet of in een gemeentehuis te hangen. Dat laatste is wel wat op flessen getrokken, dat besef ik zelf ook. Maar het zegt toch wel iets over waarmee de overheid bezig is.

Wij spreken hier heel veel over een kerntakendebat. Is het de taak van de overheid om kunst aan te kopen van mid-careers? Ik denk het niet. Ik ben er zelfs van overtuigd: volgens mij is dit een volledig foute vorm van ondersteuning.

Ik ga er dan van uit dat er waarschijnlijk voorafgaand een studie zal zijn gemaakt over de economische impact die deze maatregel in het kader van de relance van de Vlaamse Veerkracht zal hebben op de sector en over in welke mate de gelden ook zullen doorstromen naar de humus van de sector, zoals hier zo graag wordt gezegd, naar die beginnende jonge kunstenaars. Minister-president, op basis van welke studie over de economische impact van deze maatregel hebt u het budget dit jaar tot 4 miljoen euro opgetrokken?

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Ik wil gewoon even zeggen dat ik de toon van collega Brusselmans in deze vraag toch een beetje betreur. Ik heb vernomen dat de musea die kunstwerken ter beschikking zullen krijgen, zeer tevreden zijn. Zij zullen die werken ook meteen tentoonstellen. Ik denk niet dat het de bedoeling is om de aangekochte kunstwerken ver in een kelder te stoppen of, à la limite, op een kabinet te hangen. Ik dacht toch dat het echt de bedoeling is dat ze in musea zouden terechtkomen. Ze zijn zeer tevreden.

En dan die opmerking over mid-careers: laat ons alstublieft niet te veel aan leeftijdsciscriminatie doen. Uiteindelijk telt de kwaliteit van de kunstwerken, als ze de kwaliteit hebben om effectief in een museum te hangen. De specialisten oordelen daarover. Ik vond het een heel mooi initiatief. Volgens wat ik ervan heb gehoord, is men op het terrein zeer tevreden. Ik begrijp dus de kritische noot niet helemaal.

Ik heb geen bijkomende vragen. Ik steun het project volledig en ik hoop dat er in de toekomst nog dergelijke aankopen kunnen gebeuren.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Ik wil mij aansluiten bij collega Brouwers en bij de zeer goede beslissing tot aankoop van die kunstwerken.

Collega Brusselmans, ik begrijp de houding van uw partij niet. Vorige week hadden we in het Vlaams Parlement een heel belangrijke resolutie waarin we spreken over de relance van de sector, die zo heeft afgezien. Uw partij zegt daarachter te staan

en zegt dat cultuur en evenementen moeten worden ondersteund. Wel, kijk, dit is daar een voorbeeld van, van wat de overheid kan doen om de sector te ondersteunen. U vergeet dat bij de aankoop van die werken de middelen rechtstreeks naar individuele kunstenaars gaan, de mensen die zo geplaagd zijn door de pandemie. Dit is net wat uw partij zei dat we moeten doen. En dan ontkent u deze week compleet het zonlicht. Ik vind dat toch een beetje een eigenaardige houding van uw partij.

U hebt het dan ook over subsidieslurpers. Zou u dan eens zo vriendelijk willen zijn om hen bij naam te noemen? Zo kunnen we eens weten wie er op de zogenaamde 'blacklist' van het Vlaams Belang staat. Wij moeten ons als politici zeer ver weg houden van de keuze van wie er werk wordt aangekocht en van wie niet. U kunt iets goed vinden en ik kan iets slecht vinden. Daarom hebben we heel goede decreten opgesteld. De momenten waarop de politiek zich moeide met wat mooi is en wat niet mooi is ... Cultuur en propaganda hebben in het verleden aangetoond dat we daar lugubere precedentes voor kunnen hebben. Daarom hebben we decreten en reglementen gemaakt en onafhankelijke beoordelingsmechanismen, om de keuze van wat mooi en niet mooi is ver weg van de politiek te houden en dat over te laten aan experts en beoordelingscommissies in het veld. Ik begrijp dat dit ook zo gebeurd is voor deze aankoopprocedure.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Mooi gesproken, collega D'Hose! Inderdaad, laat ons als politici ver wegblijven van het oordeel wat mooi is en wat niet mooi is. Ik herinner mij een uitspraak van een politicus die zei dat vroeger alles 'veel schoner' was.

Minister-president, ik ondersteun het initiatief dat u hebt genomen en ook dat u het aan experts hebt overgelaten om te oordelen wat vandaag waardevolle kunstenaars zijn, waar het goed is om in te investeren. Of dat dan beginnende kunstenaars zijn of mid-careers, ook dat moeten wij niet bepalen.

Mevrouw Eva Wittocx bepaalt mee het beleid van de kunstcollectie van het Vlaams Parlement. Misschien had dat in samenwerking met onze commissie kunnen gebeuren. Het had een goede suggestie geweest kunnen zijn indien u daarbij geweest zou zijn.

Het is alleszins een goed initiatief, dat de sector heeft geholpen.

En ja, 'subsidieslurpers': sorry, maar de meeste kunstenaars zijn zelfstandigen.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Het is inderdaad niet onze taak om te beoordelen wie wij moeten kiezen. Dat laten wij over aan experts. Wij, politici, moeten ook niet beoordelen wat kunst is en wat niet. Dat heb ik hier al honderd keer gezegd, en dat blijft ook zo. Ik vind het wel belangrijk dat we daarop blijven inzetten. In welke fase die kunstenaars zich bevinden, dat moeten de experts beoordelen. Ik wilde dat eventjes duidelijk stellen. Ik vond het inderdaad een goede zaak dat de Vlaamse Regering dat gedaan heeft. Wij blijven dat uiteraard steunen.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister-president, ik vind het zeker een goede zaak. Ook wij zijn blij met die injectie, zeker voor beeldende kunst. De noden zijn daar absoluut hoog.

Maar ik heb toch een lichtjes andere visie dan mevrouw Segers. Ik wil toch een kanttekening maken. Het gaat hier om relancemiddelen. Die zijn bedoeld om diegenen die het zwaarst getroffen zijn door de coronacrisis te ondersteunen. Was dat de doelstelling en is die effectief gehaald? Daar vind ik toch dat een aantal jonge en kwetsbaardere kunstenaars meer ondersteund moeten worden. Er zijn bepaalde artiesten waarvan je denkt: zijn dat nu

diegenen die dat het meeste nodig hebben? Ze hebben al een zekere bekendheid. Als dat de doelstelling was, dan is mijn vraag, minister-president, of u vindt dat zij voldoende is behaald en of we de kwetsbaarsten het meest hebben bereikt. Die bezorgdheid heb ik toch wel, want dat leek mij het objectief van de relancemiddelen.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik zou mij er gemakkelijk vanaf kunnen maken en zeggen: 'Mijnheer Brusselmans, ik verwijs naar alle andere sprekers.' Dat zal ik niet doen. U gooit alles een beetje op een hoop. U moet een onderscheid maken. Enerzijds is er wat in het Kunstendecreet voorzien is: de jaarlijkse aankopen die zich inderdaad concentreren op jonge kunstenaars. Dat blijven we behouden. Anderzijds is er het relanceplan. We merkten dat met de premie voor culturele activiteiten de podiumkunsten geholpen waren, maar dat de beeldend kunstenaars daarbij uit de boot vielen. We hebben daarom een klein deeltje van de relancemiddelen aangewend om voor die doelgroep een extra inspanning te doen. We hebben dat gecombineerd met het luisteren naar de musea, waar hiaten in de collectie zitten. Zij vonden het aangenaam dat er middelen waren. Het is dus een combinatie van ondersteuning en zaken die voor de musea en voor de Collectie Vlaamse Gemeenschap waarde hebben. Wij hebben die twee doelstellingen gecombineerd.

Mevrouw Meuleman, u vraagt of we daarmee de doelstellingen hebben bereikt. Als ik daar ja op zeg, is dat tamelijk gratis. Ondertussen heeft Graydon een studie gemaakt over de effectiviteit van de middelen die in de cultuursector werden geïnvesteerd. Daar zit dit element ook in. Het is ruimer dan alleen dit element. Ik stel voor dat Graydon die uiteenzetting na het reces eens komt geven voor de commissie. Dat zal objectiever zijn dan dat Jan Jambon zegt dat zijn eigen beleid wel degelijk het juiste resultaat heeft bereikt.

De voorzitter: Dat zullen we doen, minister-president. We zullen daar straks een datum voor afkloppen. We zullen inderdaad met veel interesse die objectieve lezing die er blijkbaar vrij goed uit ziet, aanhoren.

De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Wat zich hier afspeelt, was natuurlijk te verwachten. Uiteraard is de museale sector tevreden. Dat heb ik ook gezegd. Het verbaast mij niet. Ik zou ook tevreden zijn mocht men dingen van mij aankopen en ervoor zorgen dat er extra geld binnenstroomt. Het tegendeel zou gek zijn.

Maar wat mij hier opvalt, wat ik zie, is de enorme kloof tussen politici allerhande, van na-genoeg alle partijen, en de burger. Want op een ogenblik dat duizenden Vlaamse gezinnen kreunen onder torenhoge en onbetaalbare energiefacturen, lijkt het mij toch echt niet de juiste timing, laat staan wenselijk, om 4 miljoen euro te spenderen aan aankopen van Vlaamse kunst voor de overheid, en al zeker niet om dat op Twitter te beschrijven als – en ik citeer, minister-president: 'Onze kunstensector een stroomstoot te willen geven.' Een stroomstoot. Met dat geld, met die 4 miljoen euro belastinggeld die u nu spendeert aan kunstwerken van hedendaagse kunstenaars, kon u misschien aan de 20.000 armste gezinnen een stroomstoot geven, een dubbele energiepemie boven op de federale aalmoes die ze krijgen. Mocht ik niet beter weten, beste collega's, ik zou denken dat u de Vlaming gewoon uitlacht.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Marius Meremans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de subsidies voor projecten met bovenlokale uitstraling in het sociaal-cultureel volwassenenwerk – 1759 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Jaarlijks worden binnen het decreet Sociaal-Cultureel Volwassenenwerk subsidies toegekend voor projecten met een bovenlokale uitstraling. Die moeten minstens twee sociaal-culturele functies vervullen en inzetten op het doel van het decreet. De projecten moeten ook de laboratoriumrol in het sociaal-cultureel volwassenenwerk stimuleren. Dat houdt in dat men via innoverende praktijken een antwoord tracht te bieden aan diverse vraagstukken binnen de samenleving. Projecten moeten een expliciete bijdrage leveren aan een actueel-maatschappelijke uitdaging die door de Vlaamse Regering wordt gedefinieerd. Een combinatie van zowel laboratoriumrol als een bijdrage aan de geformuleerde maatschappelijke uitdaging, is uiteraard ook mogelijk.

De maatschappelijke uitdaging die voor de projectronde van 2022 wordt geselecteerd, is het inzetten op e-inclusieprojecten. Dat is dus het bereiken van mensen met een lage digitale geletterdheid. U weet waarover dat gaat. Het kan gaan over ouderen die een digitale hinder hebben, kortgeschoolden, mensen in armoede en ga zo maar door.

Als we kijken naar de coronacrisis, lijkt dit op het eerste gezicht een zeer goed thema om op in te zetten. We trekken in de huidige samenleving meer en meer de digitale kaart, maar dat betekent automatisch ook dat bepaalde groepen in de bevolking moeilijk of niet bereikt kunnen worden en uiteindelijk ook uitgesloten worden.

Hierbij heb ik de volgende vragen, minister.

Kunt u verduidelijken waarom net deze maatschappelijke uitdaging naar voren wordt geschoven? Behalve de uitdaging die ik heb aangegeven, zijn er misschien nog aanleidingen waarom deze uitdaging als prioritair wordt vooruitgeschoven?

Bij het toekennen van de subsidies, hoe verhoudt het inzetten op e-inclusieprojecten zich ten aanzien van de andere factoren waarop indieners kunnen inzetten?

Hoe verhoudt deze projectsubsidie zich ten opzichte van de rol van andere organisaties die zich vanuit Vlaanderen in het algemeen en binnen het sociaal-culturele veld in het bijzonder bezighouden met digitalisering, zoals bijvoorbeeld Cultuurconnect en publiq?

Welke rol kunnen belangenbehartiger De Federatie en steunpunt Socius spelen op het vlak van e-inclusie en hoe ziet u hun rol?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Meremans, digitalisering – u hebt het zelf gezegd – is een belangrijk maatschappelijk thema. De digitalisering van onze samenleving kwam door de coronacrisis echt in een stroomversnelling terecht. Die digitalisering biedt kansen, maar kan ook bijkomende drempels creëren voor de meest kwetsbaren in onze samenleving. Daarom is het nu meer dan ooit essentieel dat we inspanningen leveren om ervoor te zorgen dat we iedereen meenemen in deze digitale evolutie, en dat we ook voor de meest kwetsbare groepen in onze samenleving de digitale kloof niet verder laten vergroten.

Daarom werd na overleg met de belangenbehartiger De Federatie en ook met het steunpunt Socius beslist om e-inclusie ook dit jaar als maatschappelijke uitdaging voor de sociaal-culturele projectsubsidies voor te dragen.

De e-inclusieprojecten verhouden zich ten opzichte van andere factoren als volgt. De sociaal-culturele projectsubsidies worden overeenkomstig artikel 47 van het decreet van 7 juli 2017 houdende de subsidiëring en erkenning van het sociaal-cultureel volwassenenwerk beoordeeld op 7 beoordelingselementen. Een van die beoordelingselementen is de bijdrage van het project aan de maatschappelijke uitdaging die door de Vlaamse Regering wordt bepaald, of aan de laboratoriumrol

binnen het sociaal-cultureel volwassenenwerk. Aanvragers kunnen zelf kiezen om met hun project op een van beide thema's in te zetten, of op een combinatie van beide. Andere beoordelingselementen peilen naar het sociaal-culturele karakter van het project en de zakelijke kwaliteit van het dossier.

Hoe verhouden deze projectsubsidies zich ten opzichte van de rol van andere organisaties? Deze subsidieregeling vervult een aanvullende rol ten opzichte van andere initiatieven in de bredere cultuursector en onderscheidt zich door de sociaal-culturele focus van deze projectlijn. Waar initiatieven van andere partijen bijvoorbeeld inzetten op het versterken van mediawijsheid of het ter beschikking stellen van software of toepassingen, ligt de nadruk binnen deze subsidielijn op sociaal-culturele participatie en het actief betrekken van de deelnemers.

De rol voor De Federatie en steunpunt Socius is de volgende. De Federatie informeert haar leden, al dan niet gericht, over initiatieven – beleidsinitiatieven, maar ook andere initiatieven – inzake e-inclusie. Vanuit haar rol als belangenbehartiger zet De Federatie beleidsvragen omtrent de ondersteuning van digitale geletterdheid structureel op de agenda, onder meer naar aanleiding van het debat over de relancemaatregelen.

Digitalisering is een van de hoofdthema's in het vraag- en aanbodgerichte ondersteuningsaanbod van Socius. In 2021 vertaalde dit zich in vorming rond online kennisoverdracht, interactief online werken en vorming rond online cocreatie. Daarnaast waren er sessies rond online leren voor specifieke doelgroepen: mensen in armoede, mensen met een mentale beperking, anderstalige mensen en senioren met een lage digitale geletterdheid. In 2022 staat een lerend netwerk online gemeenschapsvorming, een lerend netwerk digitaal leren, een collegagroep online cocreatie, een vorming rond het betrekken van mensen in een hybride setting, een vorming inzake blended leren en een traject ontwikkeling van digitale projecten op stapel. De voorbije jaren heeft Socius ook inspanningen geleverd om via blogs kennis en inzichten te ontsluiten.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Ja, dank u wel. Ik heb niet veel toe te voegen, alleen wil ik nogmaals met mijn vraag de noodzaak benadrukken die er wel degelijk is. Ik kan best begrijpen dat bepaalde organisaties of mensen die minder mobiel zijn of door andere omstandigheden niet kunnen deelnemen, op die manier toch betrokken blijven. Dat is enorm belangrijk, want tegenwoordig, zeker in seniorenverenigingen, valt iemand die ziek wordt of opgenomen wordt of minder mobiel is, uit de boot. En dat is jammer. Het is erg belangrijk dat we dat kunnen blijven doen. Van onze kant hebt u zeker en vast onze steun. We moeten er echt naar streven. Het is niet eenvoudig. Het is ook een werk van langere adem. Maar in elk geval, ik ben blij dat het een aandachtspunt is van de Vlaamse Regering.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Ik wil me even aansluiten bij deze vraag omdat, inderdaad, alle projecten op het vlak van e-inclusie superbelangrijk zijn.

Tijdens de coronapandemie is gebleken dat de digitale kloof, waarvan iedereen dacht dat die weg was, totaal niet weg was. We hebben dat in de scholen en in de universiteiten gemerkt, in de culturele wereld, overal. Voor veel mensen was het overschakelen naar digitaal gewoon helemaal niet mogelijk, zij het dat ze de technologie of de skills niet hadden. Dat u met dit project inzet op e-inclusie, is een zeer goede zaak. Ik vraag me af of u ook hiervan met Socius, of uzelf, initiatief wilt nemen om daar een evaluatie van te maken.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega's, te gelegener tijd zullen van alle initiatieven evaluaties gemaakt worden. Er moet mij wel van het hart dat wij senioren altijd bijna in één adem meenemen met de digitale kloof. Natuurlijk zijn er bij senioren mensen met een digitale kloof, maar minder en minder is senior zijn gelijk aan niet mee zijn met de digitale kloof. Ik denk dat er, gelukkig, in die categorie al veel inspanningen geleverd zijn. En met resultaat. Maar er zijn, ook in die categorie, zeker nog mensen waar dat aanbod voor gemaakt moet worden. Maar het is niet meer zo dat elke senior geconfronteerd wordt met de digitale kloof, gelukkig maar.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het belang van VRT-radiozender Klara voor het culturele veld en de democratisering van kunst en cultuur in Vlaanderen – 1800 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Vorige week hebben we het uitgebreid gehad over FM versus DAB naar aanleiding van de beslissing van minister Dalle om de landelijke commerciële radio drie frequenties toe te kennen. In de marge daarvan is het debat ook over Klara gegaan. Dat heeft me, moet ik zeggen, wel wat verontrust.

We weten dat de FM-band schaars is, de bandbreedte is beperkt. Er is maar ruimte voor acht landelijke radiozenders: vijf frequentiepakketten voor de radio's van de openbare omroep en drie frequentiepakketten voor de commerciële radiozenders.

Op 9 februari 2022 besliste minister Dalle na een beauty contest over de verdeling van de drie pakketten voor commerciële radio's. Voor deze pakketten waren er vier gegadigden. Uiteindelijk viel het voorstel van Studio 100 voor een nieuwe landelijke radiozender Spring uit de boot. Daarop kondigde Studio 100 aan de radioplanen van het bedrijf zo goed als te laten varen, omdat ze vinden dat een lancering op DAB+ en digitale radio vandaag nog niet levensvatbaar zou zijn.

In de week in aanloop naar de beslissing van minister Dalle, maar ook tijdens de bespreking in het Vlaams Parlement op 9 februari 2022 naar aanleiding van een vraag van collega Karin Brouwers, werd door collega Steven Coenegrachts geoperd om de licenties van de vijf VRT-radio's te herbekijken, meer bepaald die van de cultuurluister Klara.

Een week eerder schreef Siegfried Bracke, oud-Kamervoorzitter en huidig VAF-voorzitter voor N-VA en tevens oud-VRT-journalist een opiniestuk op Doorbraak waarin hij pleit om Klara uit de ether te halen en volledig digitaal te laten uitzenden. Hij ziet voor een zender die vandaag iets meer dan 2 procent marktaandeel van radioluisteraars heeft, de meerwaarde niet langer om deze radiozender, die zich focust op klassieke muziek en cultuur, een plek op de schaarse FM-band te gunnen. Dus, volgens Siegfried Bracke moest Klara plaats ruimen voor de plannen van Studio 100 voor een nieuwe radiozender Spring.

Naar aanleiding van deze standpunten en naar aanleiding van de uitspraak van minister van Media Dalle tijdens de plenaire vergadering van 9 februari 2022 dat "het afschakelen van Klara niet met deze minister van Media zal zijn", lijkt het alsof de afschakeling van Klara uit de FM-ether wel wordt overwogen, ook al zijn de VRT-radio's vandaag geen voorwerp van debat. Die liggen vast en ze zijn eventueel

voorwerp van een volgende beheersovereenkomst. Dan zijn we eigenlijk ook al in een andere regeerperiode. Niettemin zorgen dergelijke uitspraken over een eventueel afschakelen van Klara op de FM-band voor veel ongerustheid bij Klara-mensen en bij de luisteraars van Klara. Ik werd er heel veel over aangesproken.

Die ongerustheid, minister-president, moet worden weggenomen door klaarheid te scheppen. U kunt dat. Ik reken op u.

Wat is uw appreciatie van de rol die Klara vandaag speelt in het culturele veld in Vlaanderen?

Erkent u dat de VRT-radiozender Klara een centrale speler is in het stimuleren en ondersteunen van het cultuuraanbod en de cultuurorganisaties in Vlaanderen?

Erkent u dat Klara niet alleen een partner is van de cultuur- en muziekorganisaties maar ook als organisator van onder meer het Klarafestival en andere Klara-publieksevenementen als de Klaradag Iedereen Klassiek, een belangrijke bijdrage levert in het democratiseren van cultuur en klassieke muziek voor alle Vlamingen?

Bent u van mening dat deze rol enkel opgenomen kan worden door de publieke omroep VRT of ziet u ook ruimte voor commerciële initiatieven om dezelfde rol te vervullen?

Hoe staat u tegenover de verschillende stemmen die opgaan om de FM-frequenties van Klara te schrappen en de radiozender volledig digitaal te laten uitzenden?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw Segers, mediabeleid is natuurlijk de bevoegdheid van collega Dalle. Ik wil niet op zijn bevoegdheidsdomein treden. Aan de andere kant wil ik dat ook niet als argument gebruiken om daar mijn eigen inzichten niet over te ventileren.

Je kunt een goede vriend hebben waarmee je het niet altijd eens bent. U verwees naar Siegfried Bracke. Hij heeft op dit moment geen functie meer in uitvoerende organen. Ik ben niet gebonden aan de uitspraken of de schrijfsels van mijn goede vriend Siegfried Bracke op dat vlak.

Ikzelf ben de mening toegedaan dat als een openbare omroep één taak heeft, die is om die dingen te doen die door de commerciële zenders niet kunnen gebeuren. Het feit dat Klara een laag luisterpubliek heeft, is voor mij juist een argument om te zeggen dat de VRT dit moet aanhouden. MNM, Studio Brussel, weet ik wat: dat zijn allemaal zaken die concurrenten vinden in het commerciële circuit. Je kunt daar heelder filosofieën op loslaten, maar Klara is uniek in het radiolandschap. Dat is mijn persoonlijke mening en, naar ik heb begrepen, ook die van minister Dalle, die zegt dat onder zijn beleid Klara niet zal verdwijnen. Het staat ook zo in de beheersovereenkomst met de VRT. Dus, ik denk dat er geen reden is tot ongerustheid wat deze legislatuur betreft. Ik kan niet spreken voor een volgende legislatuur. Maar mijn inzicht en mijn overtuiging is: als de openbare omroep één taak heeft, dan is dat zenders zoals Klara levensruimte te geven. In die zin denk ik dat we aan dezelfde kant van het debat staan.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Dank u wel, minister-president voor uw korte maar heldere antwoord. Alvast deze legislatuur is er totaal geen sprake van om Klara uit de ether te halen. Het is goed dat u dat bevestigt. Voor een volgende regering zal dat waarschijnlijk voorwerp worden van regeringsonderhandelingen. Ik deel absoluut uw mening. Ik heb ook op die manier aan Siegfried getweet. Klara zit exact in het

hart van wat een publieke opdracht voor een publieke omroep moet zijn, namelijk: dat doen wat de markt niet doet.

In het buitenland zijn er wel een paar succesvolle commerciële initiatieven. Classic FM bijvoorbeeld in het Verenigd Koninkrijk, daar luister ik ook naar. Maar je kunt die programmatie totaal niet vergelijken. En Klara brengt mensen niet alleen via de radio naar Belgische muziek of leidt hen toe naar klassieke muziek, maar ook via vele elementen. Ik sta daar volledig op dezelfde lijn als u wat Klara betreft.

Wat MNM betreft, deel ik uw mening niet. Ik herinner mij dat tijdens de vorige legislatuur minister Gatz ook even overwogen heeft om MNM uit de ether te halen. Maar de VRT heeft ons kunnen overtuigen dat als er één zender is waar er vooral voor laaggeschoolde mensen en jongeren kwaliteitsvol nieuws naartoe kan worden gebracht, het MNM is. Ook van MNM ben ik absoluut overtuigd dat we die moeten behouden.

Inderdaad, het publiek van Klara is een publiek dat zeker en vast vandaag de weg nog niet heeft gevonden naar DAB. Dus, dank u. Ik denk dat u bij veel mensen van Klara die ongerust waren, de ongerustheid hebt weggenomen.

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Bedankt, collega Segers, voor de interessante vraag.

Ik denk wel dat we twee dingen hier uit elkaar moeten houden. Enerzijds is er het debat of het nog te verantwoorden is of de VRT zulk aantal FM-frequenties heeft op een markt die zeer schaars is. Voor mij is het antwoord daarop zeer duidelijk: neen. Dus, moeten voor mij die frequentiepakketten allemaal in een soort beauty contest gegoten worden, zoals we hebben gedaan, en moeten we kijken of het nog opportuun is in de eerste plaats of ze er nog vijf hebben. Volgens mij zal de conclusie zijn: neen. En dan gaan we moeten kijken wie daar het spreekwoordelijke slachtoffer van moet zijn. Maar ik weet dat de VRT zelf met een onderzoek bezig is over wat de impact zou zijn mochten zij een FM-frequentiepakket verliezen. Dat stond ook zo in de beheers-overeenkomst. Ik stel voor dat we vooral dat afwachten.

Maar over een tweede aspect wat Klara specifiek betreft, ben ik het er wel absoluut mee eens dat inderdaad, zoals zowel door u, collega Segers, als door de minister-president gesteld is, het net wel de taak is van de openbare omroep, namelijk aanvullen waar de privémarkt het niet doet. Je zou het argument kunnen gebruiken dat de lage luistercijfers pro het behoud van Klara pleiten. De vraag is alleen of dat per se op FM moet. Ik ben helemaal geen pleitbezorger van te zeggen 'Klara moet weg'. Maar ik vind wel dat we daar op een nuchtere manier naar moeten kunnen kijken en eens afwegen wat het doelpubliek of wat de doelgroep is die Klara bereikt – we weten dat min of meer wel – en dan daarnaast zetten wat de impact zou zijn mocht Klara verdwijnen op FM en enkel nog op DAB+ of digitaal beschikbaar zijn. Ik denk dat we die afweging wel in alle objectiviteit moeten kunnen maken.

Maar dat Klara volledig moet verdwijnen, zal nooit op de steun van het Vlaams Belang kunnen rekenen. Integendeel, ik denk dat er een veel beter alternatief is om een zender te schrappen bij de VRT, en dat is – zoals hier ook al gezegd – MNM, die zijn luistercijfers drastisch ziet dalen – weer 25 procent eraf. QMusic doet het daarentegen, zowel in Nederland als in België, zeer goed en vult, naar mijn bescheiden mening, die markt eigenlijk volledig in.

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Het zal u niet verwonderen dat ook wij niet zijn voor het afnemen van een FM-frequentie van de VRT. En ik ben heel blij dat de minister-

president dat net ook heel duidelijk heeft gemaakt. Hij zegt dat Klara uniek is. Het is echt een juweeltje in het radiolandschap. Enfin, dat is mijn persoonlijke mening, maar gelukkig niet die van mij alleen. Ik heb aan den lijve ondervonden hoe belangrijk de zender is voor een heel grote groep mensen. De nieuwe beheersovereenkomst is nog maar net van start gegaan. Het zou toch echt wel absurd zijn als we nu vanwege het dossier over de particuliere landelijke zenders ineens de VRT in de problemen zouden brengen. Dat zijn dingen die je van tevoren afspreekt zodat iedereen weet waar hij aan toe is.

Collega Segers, dit moet me wel van het hart. U citeert selectief uit het opiniestuk van Siegfried Bracke. Hij heeft ook meegegeven dat hij die optie naar voren schoof omdat hij ervan uitging dat de gemiddelde Klaraluisteraar al DAB+ heeft. Ik weet het niet, wij weten dat niet. Dat zou een zeer grondig onderzoek moeten uitwijzen. Maar in elk geval hanteerde de heer Bracke een bredere argumentatie. En hij spreekt niet namens de N-VA. Dat wil ik toch wel eventjes duidelijk stellen. U lijkt dat te suggereren. Dat klopt dus absoluut niet.

Of de rol van Klara wordt overgenomen door de particuliere media? Ja, als het commercieel interessant is om zo'n rol op te nemen, dan zal zo'n private speler dat natuurlijk doen. Maar ja, dan moet er een markt voor zijn, en 2 procent lijkt me niet meteen een markt waar een commerciële speler op zal springen. Maar je kunt de vraag natuurlijk ook omkeren. Misschien zit geen enkele particuliere speler daar momenteel op te wachten, net omdat Klara nog op FM zit. En op dit moment is een plaatsje op de FM-band nog altijd interessanter dan uitzenden via DAB of DAB+. Maar deze discussie houdt ook op, want in 2030 is dat onderscheid er niet meer. Dan zit iedereen op DAB.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Misschien eerst en vooral, collega Segers, wil ik het volgende zeggen. Op bijna elke vraag die u gesteld hebt, zou ik 'ja' antwoorden. Ik erken het belang van Klara. Ik vind dat het absoluut de kernopdracht van de VRT is om daarin te investeren. De enige open vraag die ik gesteld heb, is: moet de VRT als publieke omroep, als publieke zender, zoveel ruimte innemen op de radiomarkt?

Het zijn er vijf van de acht. Ik heb Klara als voorbeeld gegeven. Er wordt hier gesproken over MNM. Ieder zal zeggen: 'Mijn zender niet, pak de andere zender.' Naar aanleiding van mijn tussenkomst heb ik ze ook allemaal de revue zien passen. Er zijn mensen die pleiten voor Radio 2, voor Radio 1, voor Studio Brussel, voor MNM, voor Klara. Iedereen zal wel een mening hebben en iedereen zal zeggen: 'Laat het zoals het is, dan is er ook geen probleem.' Maar mij gaat het om het volgende: de privésector heeft, volgens mij, iets te weinig ruimte.

Goed, ik besef dat we onze beheersovereenkomst hebben. Dit is een debat dat voor de toekomst zal moeten gelden. Maar ik wil toch nogmaals benadrukken welk belang ik hecht aan Klara en het feit dat de VRT daarin investeert. Trouwens, ik ben een van die mensen die op de terugweg naar huis altijd naar Klara luistert. Maar in de wagen heb je altijd DAB+ tegenwoordig, ik ben dus een van die digitale luisteraars.

Het volgende moet me wel van het hart, collega Segers. U hebt gezegd 'blijf van de VRT af', als ik het kort mag samenvatten. Maar in plenaire vergadering vorige week zei u, en ik citeer: "Eigenlijk staat Studio 100 niets in de weg om toch digitaal te gaan." Wat voor Studio 100 geldt, zal ook wel voor de VRT gelden. Er zal ook wel, als men wat nadenkt en onderzoekt en bereidheid toont, binnen de VRT een mogelijkheid zijn om zenders 100 procent digitaal uit te zenden. Wat kan voor de privésector, moet ook kunnen voor de VRT. Maar, voilà, u hebt vandaag de bevestiging van de minister-president gekregen en we zijn de meerderheid, we sluiten

ons daarbij aan, in navolging van wat de minister van Media daarover al had gezegd.

Ik vind het wel interessant hoe u de ingang hebt gevonden om de ontkenning van de minister van Media te gebruiken om het nog eens op de agenda te zetten voor de minister-president. Het is een speciale interpretatie van de woorden van de minister van Media. Voor mij is hier de discussie ook wat mee afgerond. Maar ik ben blij dat de knuppel in het hoenderhok heeft gelegen en dat we er allemaal even over hebben gedebatteerd.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Ik wil me graag eventjes aansluiten, kort.

Het zou wat al te gek zijn dat we na de straffe uitspraak van onze mediaminister iets anders zouden zeggen, dus ik wil zeker bevestigen dat het voor de CD&V-fractie onbespreekbaar is om af te stappen van Klara op de FM-band. Het is me absoluut niet duidelijk – ik hoor hier verschillende geluiden – in welke mate de Klaraluisteraar al dan niet al op DAB+ zit. Ik denk dat het interessant zou zijn om van elke zender, zowel commerciële als zenders van de VRT, de opsplitsing te hebben. Ik zal nakijken of we ergens kunnen vinden hoeveel luisteraars er eigenlijk per zender al luisteren naar DAB+. Dat zou eigenlijk wel interessant zijn om te weten om naar de toekomst toe, bij een volgende regering of een volgende beheersovereenkomst, eens te kijken of er zaken mogelijk zijn. Maar op dit moment is dat absoluut niet mogelijk. Het papier van de beheersovereenkomst komt nog maar net uit de printer, bij wijze van spreken. Je kunt daar nu niet op gaan inbreken, voor zoiets belangrijks dat uiteindelijk ook heel veel inkomsten oplevert. Dat geldt net niet vanuit Klara, maar dat geldt voor de andere zenders zoals MNM natuurlijk wel. Het is een verhaal dat je in zijn geheel moet bekijken. Ik heb de discussie in de vorige legislatuur meegemaakt. Er zijn toen studies rond gebeurd enzovoort, en men heeft toen ook gezegd: 'We doen het niet.' Wat niet belet dat er altijd over nagedacht kan worden. Maar dat is iets dat je zeer grondig moet bekijken. En ik ben echt niet zeker dat de gemiddelde Klaraluisteraar al op DAB+ zit. Dat is eigenlijk een van mijn grootste bekommernissen.

Ik ga er niet verder op in. Ik heb ook geen verdere vragen. Het is duidelijk.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik ga me ook heel kort aansluiten.

Ik ben blij dat de vraag gesteld is, mevrouw Segers, ook aan de minister van Cultuur. Want inderdaad, de functie van Klara is een democratiserende en cultuurspreidende functie, veel meer dan alleen een radio te zijn. Ik ben blij dat iedereen dat erkent. Dan is het enkel de vraag: moet dat dan op die FM-band?

Maar ik ben het eens met mevrouw Brouwers: hoe zit het met die cijfers? Dat ging ook mijn bijkomende vraag zijn, maar dat is misschien eerder een vraag voor de minister van Media. Enerzijds zou je kunnen in de veronderstelling zijn om te zeggen dat het om mensen gaat die heel bewust luisteren en voor wie de kwaliteit van de muziek belangrijk is en die dus op DAB+ zouden kunnen luisteren. Anderzijds zou je kunnen denken dat het misschien een oudere doelgroep is, die nog steeds zijn eigen FM-radio heeft. Het is te objectiveren en te bekijken, denk ik.

Het is heel goed dat er bevestigd is dat er op dit moment geen sprake kan zijn van het verdwijnen van Klara op de FM-band. Het is veel te vroeg om dat nu aan te pakken. Bij dezen hebben we allemaal duidelijkheid en staan we op dezelfde lijn.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik ben blij te horen dat eigenlijk iedereen op dezelfde golflengte zit.

Mevrouw Segers, om alle misverstanden uit de wereld te helpen wil ik nog dit zeggen. Ik voel me hier een beetje een vreemde eend in de bijt. Het heeft zich hier nu meer als een mediadebat ontwikkeld. Ik wil absoluut geen gras voor de voeten van goede collega Dalle wegmaaien. Mevrouw Segers, ik heb niet gezegd dat MNM geprivatiseerd moet worden of dat de VRT daarmee moet stoppen. Ik heb gewoon gezegd: als je naar de kanalen kijkt, dan denk ik dat Klara als laatste voor privatisering in aanmerking komt, en dan zijn er andere VRT-kanalen waar er wel commerciële alternatieven voor bestaan. Dat heb ik willen zeggen. Leg me alstublieft geen woorden in de mond die ik niet gezegd heb.

Voor de rest is dit een debat dat met collega Dalle gevoerd moet worden, alhoewel ongeveer iedereen op dezelfde golflengte zit.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het slotwoord.

Katia Segers (Vooruit): Nog eens dank u, minister-president, om de twijfel weg te nemen.

Wat betreft wie van de Klaraluisteraars, van de 2,2 procent, er al DAB+ luistert, heb ik zitten zoeken nu, maar ik vind alleen globale cijfers maar niet per zender. Ik veronderstel wel dat de VRT die zal hebben. Ik denk dat we die aan de VRT wel kunnen vragen.

Collega Van Werde zegt stellig: 'We gaan in 2030 FM afschakelen.' Ik ben daar helemaal nog niet zo zeker van. Auto's rijden ongeveer acht jaar in het verkeer en nog niet alle auto's zijn uitgerust met DAB+-spelers. Inderdaad, u bent een van de mensen die DAB in zijn auto heeft en zo naar Klara luistert. Maar heel veel oudere mensen, waaronder mijn schoonmoeder, heeft een klein FM-toestel en zij weet niet wat DAB+ is. Het wordt een stuk moeilijker om die daar te krijgen.

Het is inderdaad een mediadebat, maar ik ben blij dat alle collega's zich hebben aangesloten en dat er duidelijkheid is dat er van Klara afschakelen geen sprake kan zijn de komende jaren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de auteursrechten bij het uitlenen van e-boeken en e-readers door lokale bibliotheken
– 1769 (2021-2022)**

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Ik ga eerlijk zijn, collega's, ik had de twee vragen eigenlijk eerst in één grote vraag gezet, maar dat ging veel te lang zijn omdat we toch ook in commissie aan spreektijden gebonden zijn. En vandaar de verwarring. We behandelen dus nu de vraag over de leenvergoeding voor auteurs en de andere dan waarschijnlijk volgende week.

Minister-president, in antwoord op mijn schriftelijke vraag nr. 59 over de berekening van de leenvergoeding voor auteurs bij het uitlenen van e-boeken via het cloudLibrary-project van Cultuurconnect verduidelijkte u dat er een verschil is tussen de praktijk van een deel van de openbare bibliotheken om e-boeken op een e-reader uit te lenen, die volledig onder beheer van de lokale bibliotheek valt, en het Vlaamse e-boekenplatform, cloudLibrary, dat onder beheer van Cultuurconnect

valt. U kon derhalve niet antwoorden op mijn concrete vragen over de praktijk van lokale bibliotheken die e-boeken op e-readers uitlenen. Maar u antwoordde wel: "Van de bibliotheken die op dit moment aangesloten zijn op het eengemaakt bibliotheekstelsel (269) zijn er 119 bibliotheken die e-boeken uitlenen die ze zelf aankochten (en waarvan ik dus vermoed dat ze die uitlenen op een e-reader)."

We kunnen dit natuurlijk niet een randfenomeen noemen als ruim 44 procent van de bibliotheken deze praktijk toepast. En het lijkt ons bovendien dat Cultuurconnect deze praktijk verregaand faciliteert en zelfs aanmoedigt. Bibliothecarissen bevestigen ons dat Cultuurconnect juridisch advies heeft verleend en groen licht heeft gegeven voor deze praktijk. Immers, de tekst op de websites van de lokale bibliotheken die deze dienst aanbieden, is gelijklopend – ze hebben allemaal hetzelfde tekstje – en op sommige websites wordt een handleiding in de vorm van eenzelfde filmpje getoond. Het bibliotheekstelsel Wise faciliteert de registratie van deze e-boeken.

Het getuigt natuurlijk van weinig respect vanuit de bibliotheken om e-boeken aan te kopen en niet te melden dat die via de omweg van plaatsing op een e-reader wel degelijk digitaal zullen worden uitgeleend. Overigens willen auteurs en uitgevers weten via welke weg die e-boeken zijn aangeschaft. Het gevolg is dat – al dan niet recente – titels die uitgevers niet via cloudLibrary wensen aan te bieden, wel degelijk als e-boek worden uitgeleend. Een steekproef in de centrale catalogus van bibliotheken in december 2021 leverde een aantal cijfers op over het bezit van e-boeken en papieren boeken van titels die niet zijn opgenomen in de collectie van cloudLibrary omdat de uitgevers en/of de auteurs geen toelating verleenden voor opname in de cloudLibrary-collectie.

Ik had in de schriftelijke voorbereiding van mijn vraag om uitleg een aantal voorbeelden opgenomen, en ik zal er de meest sprekende uit halen. 'Oorlog en terpentijn' van Stefaan Hertmans, daarvan zijn er 511 fysieke exemplaren en 89 digitale te vinden in bibliotheken, terwijl hij geen toelating gegeven had om via cloudLibrary te werken. Een ander voorbeeld was 'De Bourgondiërs' van Bart Van Loo: 390 fysieke exemplaren, 65 digitale. Het gaat om recente titels van auteurs die expliciet geweigerd hebben toelating te verlenen voor opname van hun titels in cloudLibrary. Deze auteurs wensen inzicht te hebben welke titels als e-boek van hen, in hoeveel exemplaren en hoeveel maal uitgeleend sinds de opname in de collectie van de plaatselijke bibliotheek, maar men raakt daar blijkbaar niet aan, dus proberen we het via u, minister-president.

Worden die handleiding en de juridische informatie over het uitlenen van e-boeken op e-readers effectief aangeleverd door Cultuurconnect?

Wordt deze praktijk van de lokale bibliotheken door Cultuurconnect gemonitord en begeleid?

Kan de Vlaamse overheid dergelijke complexe beveiligingsprocedures overlaten aan de lokale verantwoordelijkheid? Immers, welke zekerheid hebben uitgevers en auteurs dat het 'one copy, one user'-principe correct wordt toegepast? Vanop de server van de bibliotheek kan in principe een aangekocht e-boek onbeperkt én gelijktijdig uitgeleend worden en ook gedownload worden op e-readers. Hoe wordt erop toegezien dat kopiëren van het uitgeleende boek onmogelijk is vanop die ter beschikking gestelde e-reader? Dat zou ook nog kunnen, en dan weet je helemaal niet waar het terecht komt.

Hoe zult u de uitgevers en de auteurs correct informeren over het aantal aangekochte exemplaren en de registratie van het aantal uitleningen van e-boeken door de lokale bibliotheken die e-boeken uitlenen op zelf aangekochte e-readers? Immers, zoals blijkt uit onze kleine steekproef in de voorbereiding, worden ook e-boeken uitgeleend van auteurs die uitdrukkelijk hun toestemming niet geven

hebben voor opname in cloudLibrary. Dat gebeurt dan blijkbaar toch via een omweg. Bovendien worden bepaalde titels zowel aangeboden via cloudLibrary – met dus de onbekende vergoeding voor de auteur – én via de e-readconstructie – met onzekerheid over de 3 cent leenvergoeding. Hoe groot is deze overlap tussen beide uitleensystemen?

Het klinkt allemaal wat technisch, maar het gaat hier uiteindelijk over de correcte vergoeding van zowel auteurs als uitgevers. Via e-boeken zijn we niet zeker dat dit op een correcte manier gebeurt bij alle bibliotheken.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw Brouwers, de praktijk van een deel van de openbare bibliotheken om e-boeken op een e-reader uit te lenen, valt volledig onder het beheer van de lokale openbare bibliotheek. Cultuurconnect voorziet dan ook geen handleidingen noch voorbeelden van webpagina's om deze dienstverlening te faciliteren.

Indien bibliotheken aan Cultuurconnect juridische informatie vragen omtrent het uitlenen van e-boeken op e-readers, dan geeft de vzw het advies dat zij verkregen van hun juridische experts inzake auteursrecht, namelijk: "In haar arrest C-174/15 stelt het Hof van Justitie van de Europese Unie dat de uitzondering van het openbaar uitleenrecht ook op e-boeken slaat. Er moet daartoe wel aan drie voorwaarden worden voldaan. Het e-boek moet door de rechthebbenden op de Europese markt zijn gebracht. De bibliotheek moet het e-boek verkregen hebben uit een legale bron. Het e-boek kan maar aan 1 persoon gelijktijdig worden uitgeleend (single use). Dit is dus ook zo voor de e-boeken die door de bibliotheken op e-readers uitgeleend worden."

Wordt deze praktijk van de lokale bibliotheken door Cultuurconnect gemonitord en begeleid? Nee. Dat gebeurt niet.

Kunnen de complexe beveiligingsprocedures worden overgelaten aan de lokale verantwoordelijkheid? Zoals u weet, is de bevoegdheid voor het lokaal cultuurbeleid, waaronder de openbare bibliotheek, sinds 2016 volledig overgeheveld naar de lokale besturen, samen met de inkanteling van de financiële middelen in het Gemeentefonds. Dat betekent dat lokale besturen volledig autonoom kunnen beslissen over en verantwoordelijk zijn voor hun lokaal cultuurbeleid, inclusief hun openbare bibliotheek. Alle aspecten van de werking van die openbare bibliotheek vallen bijgevolg volledig onder de bevoegdheid van het lokale bestuur.

Wat uw vierde vraag betreft: zoals hierboven aangehaald, valt de praktijk om e-boeken aan te kopen en uit te lenen onder het arrest C-174/15, waarin het Hof van Justitie van de Europese Unie stelt dat de uitzondering van het openbaar uitleenrecht ook op e-boeken slaat, mits er aan de eerder vermelde drie voorwaarden is voldaan. Dit geldt dus ook voor de e-boeken die door de bibliotheken op e-readers uitgeleend worden. Om deze praktijk toe te passen hoeven auteurs dus geen toestemming te verlenen.

Een van de voornaamste redenen van de openbare bibliotheken om zelf e-boeken te blijven aankopen is vermoedelijk dat veel voornamelijk populaire en recente titels nog niet beschikbaar zijn via cloudLibrary.

Op de overlap tussen het aanbod van cloudLibrary en de aangekochte e-boeken door de bibliotheken zelf heb ik geen zicht, aangezien het collectiebeleid van een openbare bibliotheek ook een lokale bevoegdheid is.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Dank u wel voor het antwoord, minister-president.

Wat de verantwoordelijkheid van de lokale besturen betreft, klopt het wat u zegt: dat is ondertussen al enkele jaren geleden overgeheveld. Dan zullen we moeten vragen aan al onze gemeenteraadsleden om daar vragen over te stellen in de gemeenteraden. Vlaanderen heeft natuurlijk wel enige verantwoordelijkheid via dat eengemaakte bibliotheekstelsel. Wordt daar dan niets geregistreerd over het uitlezen van e-boeken via e-readers? Misschien hoort dat daar voor een stukje thuis.

Die boeken die niet via cloudLibrary beschikbaar zijn, daarvan zegt u dat het misschien is omdat het om recente titels gaat. Wat wij ervan gehoord hebben, is dat die auteurs dat gewoon niet wilden. Daar gaan we de discussie nu niet over voeren, maar ze willen niet, net omdat ze in hun ogen niet correct vergoed worden en schrik hebben dat die boeken toch meermaals tegelijkertijd worden uitgeleend.

Maar goed, dat arrest van het Hof van Justitie, daarvan was ik onvoldoende op de hoogte. Dat gaat om een uitspraak van een rechter, die iedereen dus moet naleven. Als er in bepaalde bibliotheken toch zaken zouden mislopen, dan zal dat misschien pas naar boven komen als een gemeenteraadslid daarnaar vraagt, maar ik vind toch ook dat Vlaanderen daar via het eengemaakte bibliotheekstelsel voldoende aandacht voor zou moeten vragen. Ik weet ook niet of alle bibliotheken wel op de hoogte zijn van dat arrest, dus dat mag goed gecommuniceerd worden, wat mij betreft. Auteurs moeten nu eenmaal correct vergoed worden. Dat is altijd ons mantra bij dit soort vragen.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik denk niet dat mevrouw Brouwers bijkomende vragen gesteld heeft, dus ik heb ook geen bijkomende commentaar.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Voor mij is alles duidelijk. We kunnen er naar aanleiding van mijn vraag om uitleg die volgende week geagendeerd staat, nog op terugkomen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het nijpende tekort aan werkkrachten in de cultuursector – 1748 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

Elisabeth Meuleman (Groen): Tijdens de Week van de Belgische muziek vorige week werd muziek van eigen bodem in de schijnwerpers gezet, een noodzakelijk hart onder de riem voor een sector die al twee jaar gebukt gaat onder een zware crisis. Toch is er ook hoop. Zo zal de festivalzomer er dit jaar waarschijnlijk iets mooier en rijkgevulder uitzien dan de voorbije twee jaar het geval was. De crisis heeft er echter zo zwaar ingehakt dat die festivalzomer bedreigd wordt door een ander probleem dan het coronavirus zelf: personeelstekort. De gevreesde brain-drain, waarvoor wij al meermaals hebben gewaarschuwd, lijkt een nieuwe of extra hindernis in de heropstart van de sector.

Mike Naert riep in het radioprogramma 'De wereld van Sofie' jongeren op om in de sector te komen werken, omdat er momenteel veel jobs vacant staan. Ook Tom

Bilsen van Stageco bevestigt dat het ongelofelijk moeilijk is om de juiste mensen aan te trekken.

Veel knowhow van technici en podiumbouwers is weggevloeid uit de cultuur- en eventsector, omdat men door de coronacrisis naar andere sectoren is overgestapt, waar men in zekerere én betere werkomstandigheden terechtkomt. Dat de sector al twee jaar te lijden heeft onder een knipperlichtbeleid, is zeker een van de factoren, maar legt ook een structureel onderliggend probleem bloot: dat van een ondergefinancierde sector waarin flexibiliteit, lange dagen en onzichtbaar of onbetaald werk de norm zijn. Daar wijst ook Frank Olbrechts op in Apache. Ondertussen blijven de oningevulde vacatures ook binnen de cultuursector pieken. Daarover ging het recent nog in een Belgabericht.

Ik heb daar enkele vragen over, minister-president.

De onzekere toestanden in de sector hebben zoals gevreesd echt tot een braindrain geleid. Onder meer de festivalzomer komt daardoor in het gedrang. Welke maatregelen wilt u treffen om ervoor te zorgen dat de cultuursector in de nabije toekomst weer op volle toeren kan draaien?

Om hoeveel tekorten gaat het? Zijn hier cijfers over? Is dit probleem beperkt tot technische profielen of dreigt het probleem zich uit te breiden tot communicatie-, zakelijke of artistieke profielen? Wat plant u te doen om dit te voorkomen?

Hoe staat het met de relanceplannen en de Taskforce Cultuur op lange en middellange termijn? De geplande lancering eind december werd door een nieuwe besmettingsgolf uitgesteld. Is er binnen deze plannen voldoende aandacht voor een heropstart op lange termijn en het probleem van de braindrain?

Deze braindrain legt een duidelijk probleem van duurzame tewerkstelling in de sector bloot. Welke acties plant u om de werkomstandigheden in de sector te verbeteren? Is een structurele versterking van het landschap aangewezen?

Dat zijn heel wat zaken die we ook in de kamerbrede resolutie hebben aangekaart. Daarin hebben we een aantal principes naar voren geschoven. Het zou mij heel erg interesseren welke de mogelijke concrete acties zouden kunnen zijn om een antwoord te bieden op die principes die we allemaal delen.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw Meuleman, zoals u weet, zijn er naar aanleiding van de pandemie heel wat steunmaatregelen in het leven geroepen om de cultuursector te ondersteunen in deze verschrikkelijke periode. Ik denk dan onder andere aan het versneld uitbetalen van voorschotten en saldi van werkings-subsidies, de culturele activiteitenpremie (CAP), de noodfondspremie in het kader van financieringsbehoeften en ondersteuning van derden in de waardenketen.

De problematiek van de exit van ondersteunend personeel situeert zich voornamelijk bij marktgerelateerde cultuuractoren die qua verdienmodel volledig afhankelijk zijn van publieksinkomsten en dus buiten de gesubsidieerde cultuursector vallen. Vanzelfsprekend kan de personeelsexit in de volgende periode van heropstart ook een impact hebben op de volledige sector. Deze exit van personeel is natuurlijk een breder gegeven dan enkel de cultuursector. De sterkst door de pandemie getroffen sectoren ondervinden immers in deze fase vaak gelijkaardige gevolgen. Deze problematiek situeert zich dus de facto binnen de bredere crisis op de arbeidsmarkt en de tewerkstellingsproblematiek. Vanuit het cultuurbeleid kan dat niet meteen worden geremedieerd. Ons subsidiekader en instrumentarium laten dit niet onmiddellijk toe. Wel hoop ik dat, zodra de cultuursector volop heropstart,

de aantrekkingskracht van de sector enerzijds en de dynamiek die door de heropstart ontstaat en die ik ook toejuich en aanmoedig, anderzijds ook weer mensen zal laten terugkeren naar de cultuursector.

Ik heb geen concrete informatie of cijfers en verwijs in dezen naar mijn antwoord op uw eerste vraag. Mogelijk kan minister Crevits hier meer concrete cijfers over geven.

De besprekingen van de Taskforce Cultuur middellange en lange termijn lopen natuurlijk verder, maar er wordt ook van uitgegaan dat, met de normalisering en optimalisering van de publieksparticipatie, de cultuurcreatie en -presentatie weer op gang worden getrokken. Maar voor de middellange en lange termijn is het de bedoeling om te leren uit de crisis en te kijken welke bijkomende maatregelen er genomen moeten worden. Die gesprekken lopen verder.

Op 30 maart 2021 sloten de Vlaamse Regering en de sociale partners een nieuw Vlaams intersectoraal akkoord (VIA) voor de social en non-profitsectoren. De private socio-culturele sector, onder paritair subcomité 329.01, krijgt door dit akkoord middelen voor een verhoging van de koopkracht en een verbetering van de kwaliteit van de werkomgeving. Enkele maanden later, op 4 juni 2021, sloten de Vlaamse Regering en de sociale partners ook een nieuw VIA voor de kunstensector, onder paritair comité 304. Op basis van dit akkoord wordt vanaf 2021 jaarlijks ongeveer 2 miljoen euro bijkomend geïnvesteerd in koopkrachtverhoging en kwaliteitsverbetering.

Concreet voorziet het akkoord voor de kunstensector in een verhoging van de eindejaarspremie, met extra inspanningen voor kortlopende arbeidsovereenkomsten, in bijkomende middelen voor loopbaanbegeleiding en in middelen om de digitalisering van de sector te faciliteren en de digitale competenties van de werknemers te versterken.

Het akkoord heeft daarnaast bijzondere aandacht voor de specifieke situatie van flexwerkers, met de principes van 'fair practices' als leidraad. Een groot deel van het budget dient als tegemoetkoming voor een vergoeding voor kosten die een flexwerker maakt maar nog nergens vergoed worden, bijvoorbeeld kosten voor het gebruik van de persoonlijke laptop of het internetabonnement. Voorts wordt onderzocht hoe sectorale afspraken over minimumvergoedingen voor zelfstandigen juridisch kunnen worden verankerd en wordt werk gemaakt van het wegnemen van hinderpalen voor rechtstreekse tewerkstelling bij een werkgever. Ook het Sociaal Fonds voor de Podiumkunsten krijgt meer werkingsmiddelen om flexwerkers beter te kunnen bereiken.

Als het gaat om de gesubsidieerde sector heb ik alle vertrouwen in de professionaliteit van de sector. Ook in het nieuwe Kunstendecreet zijn de principes van 'fair practices', waaronder ook 'fair pay', ingeschreven als subsidievereisten voor zowel de projectsubsidies als de werkingssubsidies. Wie een projectsubsidie of werkingssubsidie ontvangt, moet aantonen dat bij de vergoeding van medewerkers, ongeacht hun statuut, de principes van 'fair practices' worden toegepast. Als de ontvanger van een subsidie een rechtspersoon is, moeten ook de toepasselijke cao's nageleefd worden. Mijn administratie zal bij het toezicht op het verantwoordingsdossier nagaan of de verschillende engagementen effectief zijn nagekomen.

Elisabeth Meuleman (Groen): Dank u wel, minister-president.

Het is zeker een problematiek die uw bevoegdheid overschrijdt en die raakt aan bevoegdheden van uw collega-ministers in Vlaanderen, maar ook aan de hele hervorming van het kunstenaarsstatuut op het federale niveau, waar, denk ik, ook nog wel werk aan de winkel is. Die moet breed genoeg zijn om de verschillende jobs in de cultuursector mee te nemen, maar ook niet zo breed dat we met een

kanon op een mug schieten en dat het onrealistisch wordt. We moeten een realistisch plan maken.

Nu, het zou toch goed zijn als u binnen uw eigen bevoegdheden – en het ziet er vrij goed uit – kunt doen wat mogelijk is om ervoor te zorgen dat de sector zekerheid heeft en ten volle kan starten met een aantal zaken die ook in onze resolutie zijn opgenomen – bijvoorbeeld de promocampagnes – en die vanuit Vlaanderen en vanuit uw bevoegdheden uitgevoerd kunnen worden. Er zijn dus wel degelijk randinitiatieven die u kunt doen, zaken in de rand die toch de moeite lonen. Misschien kunnen ze een hart onder de riem van de sector steken en zo een positief beeld schetsen, om van de sector weer een aantrekkelijke werkgever te maken. Misschien moet u eens kijken of op dat vlak niet meer mogelijk is.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Dank u, collega Meuleman, voor de heel terechte vraag. Het klopt dat mensen door stil te zitten in corona een nieuwe job zijn gaan zoeken, vaak zonder avond- of weekendwerk en met meer vastheid. Dat heeft alle pijnpunten van de sector blootgelegd. Maar nu we volop kunnen heropstarten, zitten de werkgevers met de handen in het haar omdat ze de mensen niet meer terugkrijgen.

Minister-president, ik steun dus het voorstel van mevrouw Meuleman dat u vanuit uw eigen bevoegdheid gaat kijken wat er onder andere op het vlak van promotie kan gebeuren en dat u met de hele Vlaamse Regering, met name met minister Crevits, kijkt wat er nog meer mogelijk is, zodat onze kamerbrede resolutie ook haar uitvoering kan zien.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Tijdens het laatste overleg dat ik had met het Overleg Kunstenorganisaties (oKo), heb ik wel aangeboden om een campagne te doen. Maar ik ga ervan uit dat voorstellen daartoe het best vanuit de sector komen en dat we dan kijken hoe we dat vanuit de overheid kunnen ondersteunen. Ik denk dat we dat het best met de sector doen dan dat we daar een overheids campagne op loslaten. Daarover zijn we in overleg met de sector, om het publiek vertrouwen te geven om weer naar de zalen te komen. En als de cijfers op deze manier blijven evolueren, dan denk ik dat we heel snel in code geel gaan eindigen, wat nog meer vertrouwen zal geven om weer deel te nemen aan cultuur.

Maar, bottomline: we zijn in overleg met de sector om na te gaan hoe we hen kunnen ondersteunen om het vertrouwen te herstellen.

Elisabeth Meuleman (Groen): Dank u wel, minister-president, daar ben ik blij om. Ik denk ook dat het inderdaad beter van onderuit komt en dat er in nauw overleg met de sector gekeken wordt naar wat de beste en meest effectieve manier van campagnevoeren zou kunnen zijn.

Ik denk dat ook monitoren op zijn plaats is. U zei dat er op dit moment niet echt cijfers zijn over de uitstroom en de effectieve problemen. Ik denk dat het toch ook goed zou zijn om op te volgen wat de toekomst brengt en of dit iets is wat zichzelf oplost dan wel of het een structureel probleem blijft en er dus meer nodig zal zijn om initiatieven te nemen rond die moeilijke werkomstandigheden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.